Lodzer Tageblat № 184

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען.

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אדמיניסטראַציע 100-47

מאָנטאָג, ו' מנחם אב תרצ"ב | 8. sierpnia 1932 | 25-טער יאהרגאַנג

היטלער פאַר א האָהענצאָלערן=מאָנאַרכיע

שחיטות און טעראָר אין פערשידענע ערטער פון דייטשלאַנד

געוו. דייטשער קרוינפּרינץ זאָל ווערען "דייטשער" פּרעזידענט

בערלין (ספּ. צום "ל. ט.") "נייע מאָנטאָגס צייטונג" ברענגט א סענסאַציאָנעלע ידיעה וועגען א געהיימער קאָנפערענץ צווישען זוהן פון עקס=קייזער ווילהעלם, דעם געוו. דייטשען קרוין פּרינץ און היטלער'ן.

לויט דער דאָזיגער צייטונג זאָל היטלער האָבען מסכים געווען אויף דער צוריק אײנצופיהרען א מאָנאַרכיע אין דייטשלאַנד און די האָהענצאָלערנס זאָלען צוריק קומען צו דער מאַכט.

דאָס זאָל פּאַרקומען אויף פאָלגענדען אופן. פריהער זאָל היטלער ווערען פּרעזידענט פון דער דייטשער רעפּובליק. דאַן וועט ער זיך אָפּזאָגען לטובת דעם געוו. דייטשען קרוינפּרינץ, וועלכער וועט צוערשט ווערען דייטשער פּרעזידענט.

כאַראַקטעריסטיש איז, אַז די דאָזיגע ידיעה פאַלט אויס אויף דער זעלבער צייט, ווען עס איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ צווישען היטלער'ן און גען. שלייכער.

היטלעריסטען ווילען נישט דערלאָזען, אַז קלאַרא צעטקין זאָל עפענען דעם רייכסטאַג

בערלין (ספּ.) אין די קרייזען פון די היטלעריסטען אַלאַרמירט מען צוליב דעם, וואָס ערשטע זיצונג פון רייכסטאַג זאָל געעפענט ווערען דורך דער קאָמוניסטקע קלאַרא צעטקין אַלס די עלטסטע דעפּוטאַט. עס ווערט געפיהרט א פּראָפּאַגאַנדע, אַז עס זאָל דערצו נישט דערלאָזט ווערען. דערביי וואַרפען די קאָמוניסטען פאַר דער קלאַרא צעטקין, וואָס זי וואוינט לעצטענס כסדר אין דייטשלאַנד, זי האָט א ליקסוס=ווילע הינטער בערלין. די שטאַרקסטע זינד איהרע באַשטעהט אָבער דעריין, וואָס זי איז א יודישע.

אין שייכות דערמיט קען מען ערוואַרטען גרויסע אַוואַנטורעס אויף דער ערשטער זיצונג פון רייכסטאַג אויב קלאַרא צעטקין וועט פיהרען דעם פאָרזיץ.

ענדערונגען אין נאָרד-דייטשען לאָיד

דירעקטאָר ברעמיע (רעכטס) איז באַשטימט געוואָרען אַלס גענעראַל-דירעקטאָר אויפ'ן אָרט פון ערנסט גלעפעל (לינקס), וועלכער האָט רעזיגנירט פון אמט

ווידער א גרובען-קאַטאַסטראָפע אין יאַפּאַן

57 טויטע פון א גאַז-עקספּלאָזיע

טאָקיאָ (ספּ) אין דעם קוילען=גרובען "האָקאָרע" איז פאָרגעקומען א שרעקליכע עקספּלאָזיע. 57 מענשען זענען אומגעקומען. אין סך קוילען=אַר=בייטער זענען אומגעקומען 6 סטודענטען פון פּאָליטעכניקום, וועלכע האָבען זיך דאָרט געפונען אויף פּראַקטיק.

ווייטערדיגע בלוטיגע פּאָליטישע קאַמפען אין דייטשלאַנד

טויטע פון פערוואונדעטע

בערלין (ספּ.) אין לעץ, אַלטשינער רעגענץ, מזרח=פּרייסען איז היינט פאָרגעקומען א בלוטיגער צוזאַמענשטויס צווישען היטלעריסטען און רייכסבאַנער, וואָס האָט זיך פערוואַנדעלט אין א פאַרמעלער שלאַכט. דער אָנפיהרער פון די רייכס=באַנער קאַצאָן איז דערשאָסען געוואָרען אויף טויט. אויסער דעם זענען דאָ פיל פערוואונדעטע.

—§—

אָנפאַלען אויף רעדאַקציעס

בערלין (ספּ.) פון ראַציאָבאָזש איבערשלעזיען מעלדעט מען וועגען אַן אויסערגעוועהנליכען אָנפאַל פון היטלעריסטען אויף דער רעדאַקציע פון דער אָרטיגער צייטונג "אויבערשלעזישער קוריער". דער גאַנצער רעדאַקציע לאָקאַל איז דעמאָלירט געוואָרען. די אָנפאַלער זענען אַנטלאָפען נאָך אווּדעה עס איז אָנגעקומען פּאָליציי.

דעמאָלירט צייטונגס קיאָסקען

בערלין (ספּ.) אַלע קיאָסקען פון די הוגענבערג=צייטונגען אין בערלין זענען דעמאָלירט געוואָרען. מען האָט זיי פערוואָרפען מיט שטיינער, איינגעוויקעלט אין קאָמוניסטישע צייטונגען.

ווייטערע טעראָר-אַקציעס פון די היטלעריסטען

אַריינגעוואָרפען א גראַנאַט אין א יודישען האָטעל אין ברעסלוי

בערלין, 7 אויגוסט (יטא טעלעגר.) פון קעניגסבערג קומען אָן ידיעות פון דער פּראָווינץ, אַז אין מזרח-פּרייסען פיהרען ווייטער די היטלעריסטען א טעראָר-אַקציע. אין ברעסלוי האָבען די היטלעריסטען אַריינגעוואָרפען א גראַנאַט אין האָטעל "באַגינסקי", וואָס געהער צו א יוד. דער שאָדען איז א באַדייטענדער.

פּאַפּען אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז

לאָנדאָן, 7. אויגוסט (ספּ) אין די היגע דיפּלאָמאַטישע קרייזען הערשט די איבערצייגונג, אַז נאָך דער רעקאָנסטרוקציע פון דייטשען קאַבינעט וועט דער איצטיגער קאַנצלער פאָן פּאַפּען באַשטימט ווערען אַלס דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז.

די נעכטיגע לעגיאָניסטען=פייערונג אין וואַרשא

וואַרשא (טעלעפאָניש) די הײנטיגע לעגיאָניסטען=פייערונגען צוליב דעם 18. יאָהרטאָג פון אַרויסמאַרש פון דער ערשטער קאַדראָווקע איז אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט.

אין אַלע קירכען האָבען זיך די פייערונגען אָנגעהויבען מיט א גאָטעס=דינסט אין דער גאַרניזאָן=קירכע.

די רעגירונג איז געווען פערטרעטען דורך וויצע=אַרבייטס מיניסטער פּיעס=טשינסקי. ווייטער זענען געווען: גענעראַל סקערסקי, וויענאַוואַ דלוגאָשאָווסקי, פיל דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען וואָס געהערען צום ב. ב. קלוב, מיטגלידער פון מיליטער=צוגרייטונג, און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס. נאָך די תפלות האָט זיך דער גרויסער פערזאַמעלטער עולם פאַרמירט אין א צוג, וועלכער איז אַוועק אין דער ריכטונג פון פילהאַרמאָניע, וואו עס איז פאָרגעקומען א ספּעציעלע אַקאַדעמיע. דאָ זענען געווען וויצע=האַנדעלס מיניסטער באַלע=זשאַל, וויצע קאָמוניקאַציע=מיניסטער גאַלאָם און אַנדערע הויכע באַאַמטע. די אַקאַדעמיע עפענט דער פּרעזידענט פון דער סיים=קאַנצעלאַריע דזשאַליאַש, וועלכער גיט דאָס וואָרט דעם אַדוו. באַסבאַלסקי, וועלכע רעדט אַרום די היסטאָרישע באַדייטונג פון טאָג פון די לעגיאָניסטען מיט 18 יאָהר צוריק, וועלכע האָבען די ערשטע אַרויסמאַרשירט אַלס אָרגאַניזירטע פּוילישע אַרמעע אין אַריבער די גרעניצען צווישען די באַזונדערע אָקופּאַציעס, און דערמיט פּאַקטיש אָפּגעשאַפט די גרעניצען, וואָס זענען געצוויבענט געוואָרען ביי דער צעטיילונג פון פּוילען.

באַזונדערס האָט דער רעדנער אַרויסגערעדט די ראָל פון מאַרשאַל פּילסודסקי אין דער לעגיאָניסטען=באַוועגונג און זיין אַרבעט פאַר דער באַפרייאונג פון פּוילען.

נאָכ'ן רעפעראַט איז פאָרגעקומען א קאָנצערט=טייל.

וואַרשא (טעלעפאָניש) פון גאַנצען לאַנד קומען אָן ידיעות וועגען גרויסע פייערונגען צוליב'ן יום=טוב פון די לעגיאָניסטען.

—§—

אַראָפּגעשפּרונגען מיט א פאַל-שירם פון א באַלאָן

אויפ'ן בערלינער פליה-פּלאַץ איז אָפּגעלאָזט געוואָרען א באַלאָן, וועלכער האָט געברענט. צום באַלאָן האָט זיך צוגעשטעפּט מיט א שטריק דער פליהער קאָנראַד, וועלכער איז פון 300 מעטער הייך אַראָפּגעשפּרונגען מיט א פאַל-שירם.

אכטונג, בעקער=מייסטער

מיטגלידער און נישט מיטגלידער פון בעקער-צעך אין לאָדז.

היינט, מאָנטאָג פינקטליך 7 אַזייגער אָוונט קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל פּילסודסקעגאָ 57

א אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון אַלע בעקער-מייסטער אין לאָדז

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) די לאַגע אין פאַך 2) די סאַנירונג אין פאַך 3) פערשידענעס.

מיט אַכטונג די סאַנירונג-קאָמיסיע

בנימין שקלאַזש, שלמה לייב רויטענבערג, משה פּאָזנאַנסקי און מאיר גאָלדבערג.

Dr. med. M. Heller

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

טראַוגוטא 8 טעל 179-89

נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אָוונד

פאַר פרויען פון 4—5 נאָכמ.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פּרייזען

פון זאַפאַרט איבערצוגעבען

א גרויס צימער

מיט צוויי פראָנט-פענסטער. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע אונטער "F. B."

Dr. Wołkowyski

צעגעלניאַנאַ 4 - טעלעפאָן 216.90

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע עלעקטראָטעראַפּיע, באַהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען נעמט אָן פון 9-2, און פון 5-9 אָוונד. באַזונדער ווארטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Med. S. MAŁOWIST

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז, האַלז און קעהל קאָפּ=קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Gdańska 37, tel. 115-98.

נעמט אָן פון 12 ביז 2 און פון 3 4 נאָכמיטאָג.

לעזט און אַבאָנירט דאָס "לאָדזער טאָגעבלאַט"

ד"ר מעד. בערמאַן

ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

צעגעלניאַנאַ 15. טעלעפאָן 149-07

נעמט אָן פון 8 — 11 פאַרמ. און פון 4 — 8 אָוונד

זונטאָג פון 9 — 1 נאָכמיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע

באַהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און עלעקטראָ - טעראַפּיע אַנאַליזען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אַנדזשעיאַ 5, טעלעפ. 159-40

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה. און פון 5 ביז 9 אָוו.

זונטאָג פון 9 ביז 1 א זייגער נאָכמיטאָג.

Dr. Ludwik Falk

הויט און געשלעכט-קראַנקהייטען

נאַרוטאָוויטשאַ 7, טעל. 128-07

נעמט אָן פון 10-12 מיטאָג און פון 5 - 7 נאָכמ.

שצעק

פאַר גראַפישע אַנשטאַלטען דרוקערייען און פּערלאַגען עטצעטעראַ

די איינציגע אידישע צינקאָגראַפיע אין לאָדז

ש. שצעקאַטש צינקאָגראַפיע

טעל.: 241-24

104

געלבקע

רעשטען

ביי Szczęśliwy

נאָוואָמיעסקאַ 5 פראָנט 2. שטאָק

וואָרנונג!

געעהרטע קונדען! אַזוי ווי איהר קומט אויף נאָוואָמיעסקאַ 5 ווערט איהר פערפיהרט פון אַנדערע סוחרים, וואָס זיי זאָגען, אַז זיי הייסען שטשענשליווי. דעריבער אויפמערקזאַם און געדענקט די אַדרעס פראָנט 2 שטאָק וואו איהר בעקומט ביליגער מאַנשאַפטען און אַנדערע סחורות. די בעסטע קוואַליטעטען, די נייעסטע און מאָדערנסטע מוסטער-

אויף אַנציגער און פּאַלטענס

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג: SZCZĘSLIWY

Nowomiejska 5 front II piętro

גאָלד, בריליאַנטען, ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטענס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

איזידאָר פּיאַלקאַ, פּיעטריקאָווער 7

בריף-איבערזעצונגען

פון פערשידענע שפּראַכען: ענגליש, פראַנצויזיש, רוסיש, דייטש, און אַנדערע אויף יודיש, פּויליש און פערקעהרט

מ. קרעפּיצקי. פּאָמאָרסקאַ 4.

ביים צאָהן-אַרצט ר. קרעפּיצקאַ)

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

טעלעפאָן 206-53.

אקצ. קאמיטעט אפגעווארפן דעם פרעזידענטש-בעריכט

זיך אנגעהויבען די בעראטונגען פון אדמיניסטראטיווען קאמיטעט פון דער יודישער אגענץ

לאָנדאָן, 7 אויגוסט (יטא טעלעגר.) היינט איז אויף דער זיצונג פון אקציאָנס-קאָמיטעט אָפגעוואָרפען געוואָרען מיט אַ מערהייט שטימען דעם פרעזידענטש-בעריכט, ווייל ער איז געגען דעם מאַנדאַט אין דעם מאַקדאָנאַלד-בריף.

נאָכ'ן דאָזיגען בעשלוס זענען די זיצונגען פון אַקציאָנס-קאָמיטעט איבערגעריסען געוואָרען ביז דאָנערשטאָג ד. ה. ביז נאָך די זיצונגען פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט ביי דער יודישער אַגענץ, וואָס האָבען זיך היינט אָנגעהויבען.

די בעראַטונגען פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט זענען געעפענט געוואָרען דורך אָסקאַר וואַסערמאַן. דעם פּאָרזיץ פיהרט לעאָ מאַצקין. סאָקאָלאָוו, אַרלאָזאָראָוו און פראָפ. בראָדעצקי האָבען געהאַלטען פּאָליטישע רעפעראַטען.

אין אמעריקא קוקט מען שוין אויס אויפ'ן בישער'ן טראַג

ניו-יאָרק 7 אויגוסט (ספּעציעל צום „ל. ט.") די אַמעריקאַנער ברויערײַ-צוטימער מ כ ען שוין גרויסע אי ווזמאיציעס. רעכענענדיג זיך. אַז גאַר אין גיכען וועט אָפּגעשאַפט ווערען די פּראָהיביציע.

אַ גרויסע פראַנצויזישע וויין עקספּאָרט-פירמע, וואָס האָט זיך פערנומען מיט עקספּאָרטירען וויין קיין אַמעריקא האָט שוין איינגעקויפט אַ מיליאָן פלאַשען וויין, זי האָט שוין, בעקומען בעשטעלונגען פון אַמעריקא אויף פערשידענע וויינען אויף אַ סומע פון 20 מיליאָן דאָלאַר.

ליטא צוגעשלאָסען צום ענגליש-פראנצויזישען פאַקט

פּאַריז (ספּ.) נעכטען האָט ליטא איהר צוטריט. ביז איצט האָבען שוין מודיע געווען, אַז זי שטעהט צו צום פראַנצויזיש - ענגלישען צוטרוי-פּאַקט. אויך האָלאַנד האָט היינט געמאָלדען. 10 אייראָפּעאישע מלוכות געמאָלדען זייער צוטריט צום פּאַקט.

מאַקדאָנאַלד אין אירלאַנד

לאָנדאָן, 7. אויגוסט. די רייזע פון פרעמיער מאַקדאָנאַל קיין צפון-אירלאַנד, ד. ה. קיין אולסטער, וואָס געהט נישט אַריין אין די גרעניצען פון פרייען אירלאַנד האָט ערוועקט קלאַנגען, אַז מאַקדאָנאַלד וויל זיך טרעפען מיט'ן פרעמיער פון דרום-אירלאַנד כדי נאָך אַמאָל אינטערציהאַנדלען וועגען אַ פערשטענדיגונג און פערענדיגען דעם צאָל-קריג צווישען ענגלאַנד און אירלאַנד.

דעלעגאַטען פון דער אימפעריאַלער קאנפערענץ איינגעלאַדען אין די פעראייניגטע שטאַטען

ניו-יאָרק (ספּ.) ניו-יאָרק טיימס מעלדעט, אַז דער קאָנסולאַט פון די פעראייניגטע שטאַטען אין אָטאַוואַ האָט זיך געווענדעט צו די דעלעגאַטען אויף דער אימפעריאַלער קאָנפערענץ מיט אַ איינלאַדונג צו קומען נאָכ'ן שליסען די קאָנפערענץ אין די פעראייניגטע שטאַטען.

אַ דענקמאַל לכבוד דעם מאָלער פאַן גאָג

אין נוענען (האָלאַנד) איז געשטעלט געוואָרען אַ דענקמאַל לכבוד ... ס גרויסען מאָלער פאַן גאָג. ביי דער ענטהילונג האָט געהאַלטען אַ רעדע די שוועסטער פון פערשטאָרבענעם מאָלער.

דייטשלאנד גרייט זיך צו א בעוואַפנטער אקופּאַציע פון פּאַמאָזשע

אַ טייל אַמעריקאַנער צייטונגען פערקויפען זיך צו דייטשלאַנד פאַר 6.6 מיליאָן דאָלאַר

פּאַריז (ספּ.) אַ גרויסע פראַנצויזישע וואָכענבלאַט ברענגט רעוואָלוציאָנערע ידיעות מכח דייטשע בעוואַפענטע רעוויזיאָניסטישע פּלענער לגבי פּראַנקרייך. די צייטונג האָט איבערגעגעבען אַ דאָקומענט, לויט וועלכען עס איז צו זעהן, אַז די דייטשע רעגירונג זאָל האָבען אָפּגעשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט'ן אַמעריקאַנער צייטונגס-קאָנצערן „הערסט" מכח אַ גרויסע פּראָפּאַגאַנדע אין די צייטונגען און צייטונגס-אַגענטורען. דאָס נעהערען צום קאָנצערן פאַר אַ רעוויזיע פון די פּויליש-דייטשע גרעניצען. דער קאָנצערן זאָל בעקומען פאַר דער דאָזיגער „אינפאָרמאַציע-דינסט" 6 מיליאָן 6 הונדערט טויזענד דאָלאַר.

30 חדשים נאָכ'ן אָנהויבען די פּראָפּאַגאַנדע-קאַמפּאַניע, וואָלטען די דייטשען צוגעטרעטען צו אַ בעוואָפענטע אָקופּאַציע פון דאַנציג און דעם נאָענטע פּוילישען ברעג.

די דאָזיגע רעוואָלוציעס האָבען גע-מאַכט אַ שטאַרקען רושם אין די פּראַנ-צויזיש-פּאָליטישע קרייזען. דער דאָקו-מענט איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם פראַנצויזישען אויסערן-מיניסטעריום.

דער אַמעריקאַנער סאַלינג

די לאָדזער עקסקורסיע קיין ארץ-ישראל.

מאָרגען דינסטאָג 7.28 פריה פאָהרט אָפּ פון קאַלישער באַהן-הויף די ערשטע גרופּע פון דער לאָדזער עקסקורסיע קיין ארץ ישראל דורך וואַרשא — שניאַטין — קאָנסטאַנצע. די שיף געהט אָפּ פון קאָנסטאַנצע דעם 8-11 ביז אַלעקסאַנדריע פון אַלעקסאַנדריע ביז תל-אביב מיט דערבאַהן. די צווייטע גרופּע פאָהרט אָפּ דעם 8-21. ווי בעקאַנט ווערט די עקסקורסיע געלייטעט דורך ה' אינזשענער יצחק זעלינסקי. מיט דער עקסקורסיע פאָהרט אויך מיט דער פאָרשטעהער פון „תוצרת הארץ" ה' גרשון ליבמענשטיין.

—§—

נקמה פון אַ פערד

(§) בעת דער 18-יעהריגער ע. נאַשקאַוויטש פון מרוכי גבאי'ם גאַס 30 האָט נעכטען געשלאָגען מיט אַ בייטש אַ פערד, האָט דאָס פערד איהם דער-לאַנגט אַ קאַפּע אין בויך. פּאַנאַטאָוויטש האָט איהם ערטייילט הילף.

קופּאָן № 39
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פון דעם קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט מאָנטאָג ד. 8. אויגוסט פון 8 אָוועגד

רומעניען'ס פאָדערונג, אַז פוילען זאָל ניט ראַטיפיצירען דעם נישט-אַגרעסיע פאַקט מיט רוסלאַנד

פוילען וועט דעם אָפּמאַך יאָ ראַטיפיצירען. — אַ רפואה צו אַרבייטסלאָזיגקייט.

דאָס אינטערעסאַנטסטע דעם פויליש-סאָוויעטישען נישט-אַגרעסיע פאַקט האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אונצופרידענ-הייט בײַ פוילען'ס פערבינדעטע, רומע-ניען און אַ רייהע בעוואָרענישען בײַ צווישען פערבינדעטען פון פוילען — פראַנקרייך. ביז-איצט איז די אונצופרי-דענהייט פון רומעניען געגען דאָזיגען אָפּמאַך געקומען צום אויסדרוק בלויז דורך דער פרעסע. איצט האָט עס גע-טון דער פרעמיער פון רומעניען.

„רומעניען האָפט, דאָס געזאָגט דער פרעמיער, אַז נישט קוקענדיג אויף אַלעם, וועט פוילען דאָך נישט ראַטיפי-צירען דעם נישט-אַגרעסיע-פאַקט מיט רוסלאַנד, וועלכען זי האָט אונטערגע-שריבען".

אַזעלכע ווערטער פון מויל פון אַ פרע-מיער האָבען אַ וואָג. דאָס מיינט פשוט, אַז אָדער, אָדער. אָדער איהר זאָגט זיך אָפּ פון פאַקט מיט רוסלאַנד, אָדער מיר וועלען מוזען רעווידירען אונזערע בע-ציהונגען צום וויילען.

עס איז דעריבער פערשטענדליך, וואָס די פוילישע פרעסע ווידמעט איצט אויפ-מערקזאַמקייט אַ סך פלאַץ דעם דאָזיגען נישט-אַגרעסיע-פאַקט און בעמיהט זיך מיט אַלע מיטלען צו בעווייזען, אַז ער איז נישט געווענדעט אויף קיין אופן דאָך גע-גען רומעניען. פערקעהרט, ער וועט דער-מעגליכען, אַז אויך רומעניען זאָל וואָס גיכער שליסען אַזאַ אָפּמאַך מיט רוס-לאַנד.

כאַראַקטעריסטיש, אַז דער „אַלגעמיינער קוריער", אַ צייטונג, וואָס שטעהט נאָהענט צו די איצטיגע רעגי-רונגס-קרייזען פרובט בכלל נישט איינ-שטעלען זיך פאַר רומעניען אין דער פראַגע פון בעסעראַביען, וואָס איז, ווי בעוואוסט, דער סלע-המחלוקת צווישען רומעניען און רוסלאַנד. די צייטונג בע-מיהט זיך צו בעווייזען, אַז די רומעני-שע פּאָליטיקער שאַצען פאַלש אָפּ דעם ווין און בעדייט פון פויליש-רוסישען נישט-אַגרעסיע-פאַקט און זייערע טענות געגען פוילען זענען דעריבער אונבע-גרינדעט, אָבער גלייכצייטיג פערנעמט זי אין דער פראַגע וועגען דער אַנגעהע-ריגקייט פון בעסעראַביען אַ נייטראַלע שטעלונג. זי דערצעהלט די געשיכטע פון בעסעראַביען און לאָזט די ענטשיידונג צו וועמען די פּראָווינץ דאַרף געהערען.

דאָס איז אָבער סימפּטאָמאַטיש.

אויך די „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" ווידמעט איהר לייט-אַרטיקעל דעם פויליש-סאָוויעטישען נישט-אַגרעסיע פאַקט. זי בעהאַנדעלט אָבער נישט דעם ענין אין צוזאַמענהאַנג מיט רומעניען'ס אונצו-פרידענהייט. זי ווייזט נאָר אויף די שוין דערגרייכטע רעזולטאַטען פון אונטער-שרייבען דעם אָפּמאַך. הגם ער איז נאָך נישט ראַטיפיצירט געוואָרען. די רע-זולטאַטען זענען די, וואָס די סאָוויע-טישע פרעסע און די רוסישע עפענט-ליכע מיינונג, וועלכע האָט זיך אַ רייה יאָהרען בעצויגען ספּעציעל פיינדליך צו דער פוילישער רעפּובליק, פאַרשטע-לענדיג זי אַלס „זשאַנדאַרם פון אייראָ-פּאַ", האָט איצט געביטען דעם טאָן און די בעציהונג צו פוילען.

דאָס איז אפשר אַן אינדירעקטער ענטפער אויף רומעניען'ס פּרעטענזיעס...

דער „ראָבאָטניק" האָט געפונען אַ רפואה פאַר דער מכה, וואָס רופט זיך אַרבייטסלאָזיגקייט. די רפואה איז: פערקלענערן די אַרבייטס-צייט. „אויב די אַרבייטסלאָזיגקייט איז אין אַ גרויסער מאָס אַ רעזולטאַט פון די גוואַל-דיגע דערגרייכונגען פון דער טעכניק און ראַציאָנאַליזאַציע, מוז מען די אַר-בייטס-צייט צופּאַסען צו די נייע בע-דינגונגען. די פעראייניגטע שטאַטען האָ-בען דאָס פערשטאַנען. די אַרבייטס-צייט ווערט דאָרט פערקלענערט. דער-ווייל אויף 5 טעג אין דער וואָך, מיט דער צייט מסתמא מעהר. אויף וויפיל ביז נישט לאַנג האָט די לאָזונג פון אַכט שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג, וועלכע איז אַרויסגערוקט געוואָרען דורך די אַרבייטער, געהאַט אַ כאַראַקטער פון אַ טיפער געזעלשאַפטליכער רעפאָרם, אויף אַזוי פיל האָט איצט דאָס פּראָבלעם פון דער אַרבייטס-צייט אַ ריין ווירטשאַפט-ליכען כאַראַקטער. עס ליגט אין אינטע-רעס פון דער מלוכה צוצופּאַסען די אַר-בייטס-צייט צו די נעגערטע בעדינ-גונגען.

„עס ליגט אין אינטערעס פון דער פּראָדוקציע און פון דער מלוכה, אַז מען זאָל פערגרעסערן די אינעווייניגע קאָנ-סומציע דורך פערקלענערן די אַרבייטס-צייט. דאָס ווערט אָנערקענט אַפילו פון די בורזשואַזע עקאָנאָמיסטען. אין אַזאַ פאַל טאָרען אָבער די אַרבייטס-לוינען נישט פערקלענערט ווערען. די קויף-קראַפט פון דער אַרבייטענדיגער בעפעל-קערונג מוז פערגרעסערט ווערען.

„דאָס וועט אמת נישט בעזייטיגען די אַרבייטסלאָזיגקייט. אָבער זי וועט דורכדעם בעדייטענד פערקלענערט ווע-רען און — וואָס עס איז אַמווייכטיגס-טען — עס וועט געעפענט ווערען אַ פּער-ספּעקטיוו פון אַ ווייטערדיגער ירידה פון דער אַרבייטסלאָזיגקייט.

„מ'דאַרף אויך נישט קיין מורא האָ-בען, אַז דורכדעם וועלען פערגרע-סערט ווערען די קאָסטען פון דער פּראָ-דוקציע. ווען אַפילו ס'זאָל מיט עפּעס זיך הויבען די אַדמיניסטראַציע-קאָס-טען, וועלען דערפאַר פערקלענערט ווע-רען די אָפּצאָהלען פאַר פערזיכערונג אין פאַל פון אַרבייטסלאָזיגקייט".

איבערגעהענדיג אָבער פון אַבסטראַק-טע טעאָריעס צו דער פוילישער ווירק-ליכקייט, פאַלט אַריין דער „ראָבאָטניק" אין אַ פּעסימיסטישען טאָן: „לאָמיר זיך נישט נאַרען, אַז די פוילישע רעגי-רונג וועט געהן אויפ'ן וועג פון פער-קירצען די אַרבייטס-צייט. זייער „לעוויאַטאַן" פאָדערט נאָר דעם צוריק-גאַנג צום ריינעם קאַפּיטאַליזם, ד. ה. צו אַ 10—12 שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג. מיט אַזעלכע לייט קען מען נישט רע-דען. ביי אַזאַ טראַכט מען מיט פאַר-מלחמה'דיגע געדאַנקען.

ס'וועט זיך דעריבער ענדיגען דער-מיט, וואָס מ'וועט נישט זיין נישט קאַפּיטאַליזאַציע, נישט קיין רווחים, און נישט קיין פּראָדוקציע".

—:§:—

גליקליכער פליה פון אייראָפּע קיין קאַנאַדע

דער זייגשער פליהער פאַן גראָנאו האָט גליקליך דורכגעמאַכט דעם פליה פון אייראָפּא קיין קאַנאַדע, אַ ש. ח פון 5-600 קילאָמעטער. אויפ'ן בילד פאַן גראָנאו (פאָרנט רעכטס).

דער קעניג, וועלכער האָט צו 21 יאָהר פערלוירען זיין טראָן

(ענדע פון זייט 3)

ווער. מיט זיין אויפשטייגען אויפ'ן טראָן, איז אין לאַנד נישט געוואָרען בעסער. דער אומרוה האָט געוואַקסען, די רעפּובליקאַנער האָבען געוואונען אַלץ מעהר באָדען. מאַנועל האָט גע-פּרובט איינפיהרען רעפאָרמען. ער האָט געמאַכט וויכטיגע ענדערונגען אין דער רעגירונג צו פערלייכטערן די לאַגע פון די מאַסען. עס איז שוין אָבער געווען צו שפּעט.

מיט דריי יאָהר שפּעטער, ווי מאַנועל איז געוואָרען קעניג, האָט ער שוין גע-מוזט אַנטלויפען קיין ענגלאַנד. די רע-וואָלוציע איז געווען כמעט אַ בלוט-לאָזע. און דאָס האָט מען געהאַט צו פערדאַנקען אין אַ גרויסער מאָס דעם יונגען קעניג, וואָס האָט געהאַט שכל צו בעגרייפען, אַז דאָס שפּיל איז פאַרן טייוועל און אַז דאָס בעסטע, וואָס ער קאָן טון איז נישט פּרובירען אַרויסווייזען ווידערשטאַנד.

פּאָרטוגאַל האָט נישט פערגעסען זיין פרידליך און פרייוויליג צוריקציהען זיך. מען האָט, ערשטענס, איהם געגעבען צוריק דעם גרעסטען טייל פון זיין פערמעגען, בעצאָהלט איהם פאַר די קיניגליכע גיטער. ער האָט געלאָזען פיינע ערינערונגען נאָך זיך. ער האָט נישט געטאָרט אַריינקומען אין לאַנד. ער איז אָבער זיין גאַנץ לעבען גע-שטאַנען אין פערבינדונג מיט פּאָרטו-גאַל און די פּאָרטוגעזישע שטאַטסלייט פלעגען איהם בעזוכען פון צייט צו צייט.

ער האָט שלום געמאַכט מיט זיין לאַגע, און ס'איז אַ סברא, אַז ער איז געווען גאַנץ צופרידען, וואָס ער איז פּטור געוואָרען פון די פעראַנטוואָרט-ליכקייטען און געפאַהרען וואָס אַ קעניג טראָגט אויף זיך היינטיגע צייטען.

האָט ער זיך בזעצט אין פּאַלאַץ, וואו זיין מוטער, וואָס איז געווען אַן ענגלישע פּרינצעסין, איז געבוירען גע-וואָרען. דאָרט האָט ער געפיהרט אַ שטיל בעמיטליך לעבען פון אַן אַריס-טאָקראַט. ער האָט שטודירט די אַלטע פּאָרטוגעזישע ליטעראַטור און איהר געשיכטע. ער האָט פערמאָגט איינע פון די רייכסטע זאַמלונגען פון פּאָרטוגע-זישע ליטעראַרישע שאַפונגען אין מי-טעלאַלטער און אין זיין ביבליאָטעק פלעגען אָפטמאָל קומען היסטאָריקער און ליטעראַטור-פאָרשער. ער האָט אויך אָפּגעדרוקט אַן אינטערעסאַנטען קאַטאַ-לאָג מיט זיינע אייגענע בעמערקונגען. ער האָט געצייגט עטליכע יאָהר אויף דעם.

צווישען זיינע אַלטע ביכער און מאַ-נוסקריפּטען האָבען זיך געפונען אַ סך וואָס האָבען געהאַט צו טון מיט דער רייכער און וואונדערליכער געשיכטע פון די יודען אין פּאָרטוגאַל, ווי אויך שאַפונגען פון גרויסע יודישע געלערנ-טע און דיכטער אין פּאָרטוגאַל. ער האָט געהאַט צוויי מערקווירדיגע ספרים וואָס זענען געווען פון ר' עקשטע וואָס זענען געדרוקט געוואָרען אין ליסאַבאָן.

צווישען אַנד. האָט זיך דאָרט אויך געפינען אַן „אייביגער קאַלענדאַר" פון בערימטען יודישען אַסטראָנאָם זאַקוטאַ. אברהם זאַקוטאַ איז געווען איינער פון די גרעסטע אַסטראָנאָמען אין מיטעל-אַלטער. ווען וואַסקאָ דע גאַמאַ האָט געמאַכט זיין רייזע קיין אינדיען, וואָס האָט געענדערט די מאַפּע פון דער וועלט, האָט ער מיט אַ נאַכט פריהער, איידער זיינע שיפען זענען אָפּגעשווי-מען פון ליסאַבאָן, זיך בעראַטען מיט דעם יודישען אַסטראָנאָם און גענומען זיינע עצות, וואָס ער האָט איהם גע-געבען. אויך קאָלאָמבוס האָט זיך בע-נוצט מיט די אַסטראָנאָמישע פאָרשונגען און געאָגראַפישע קאַרטעס, וואָס זאַקוטאַ און אַנדערע יודישע געלערנטע האָבען אויסגעאַרבייט.

מאַנועל האָט געהאַט אַ בעזונדערן אינטערעס פאַר דער יודישער געשיכטע אין פּאָרטוגאַל. ער האָט אָנערקענט די גרויסע פערדינסטען פון יודען פאַר זיין לאַנד. ער האָט געוואוסט, אַז אין מיטעלאַלטער זענען די יודען געווען די קולטור-טרעגער און ליכט-פער-שפּרייטער אין פּאָרטוגאַל ווי אויך אין שפּאַניען און אין אַנדערע לענדער. ער האָט אויך געוואוסט, אַז די יודען האָבען אין אַ גרויסער מאָס בעאיינ-פלוסט דעם גאַנג פון דער פּאָרטוגעזי-שער פּאָליטיק, ווי אויך פון האַנדעל אין פערלויף פון אַ פּאָר הונדערט יאָהר. ער האָט דערפאַר געפאָרשט מיט אַ בע-זונדערער נייגעריגקייט יענעם פּעריאָד אין דער געשיכטע פון זיין לאַנד. ער האָט אויך נאָכגעפאָלגט די בעריכטען, וואָס האָבען אָנגעהויבען ערשיינען פון פּאָרטוגאַל אין די לעצטע יאָהרען, אַז מען האָט דאָרטען ענטדעקט אנוסים און אַז אַ סך פון זיי זענען געקומען צוריק צום יודענטום.

זיין טויט האָט אַרויסגערופען אויפ-ריכטיגע בעדויערן אין אַ סך קרייזען.

—:§:—

דאָס נײַע פּוילישע שטראָף־געזעץ

דאָס נײַע פּוילישע שטראָף־געזעץ, וואָס וועט פֿערפֿליכטען גאַנץ פּוילען פֿון 1־טען סעפּטעמבער. — דאָס נײַע פּוילישע שטראָף־געזעץ און די קאָנסטיטוציאָנעלע גלײכבערעכטיגונג. — ווי איז דער דין בנוגע שטראָפּבאַרע האַנדלונגען, וואָס זײַנען בעגאַנגען געוואָרען פֿאַר'ן 1־טען סעפּטעמבער? — דאָס געזעץ בעשטראָפֿט קודם־כּל די מחשבה — בשוגג און במזיד.

פֿון ד"ר אבֿ־הם אינזלער

1.

נאָך דער פּאָליטישער פֿעראײניגונג פֿון די פּוילישע טײל־געביטען, וואָס האָבען געהערט פֿריהער צו 3 מלוכות, איז נויטיג געוואָרען די דאָזיגע געביטע אונגערליך צו פֿעראײניגען דורך אַן'אײנהײטליכער געזעצגעבונג.

דער פּראָצעס פֿון געזעצגעבערישער פֿעראײנהײטליכונג קומט פֿאָר פּאַמעליך, זײַט'ן יאָהר 1918.

לעצטענס איז ווידער ערשינען אין פֿאָרם פֿון אַ דעקרעט פֿון מלוכה־פּרעזידענט דאָס שטראָף־געזעץ, וואָס איז אויסגעאַרבײַט געוואָרען פֿון דער קאָדיפֿיקאַציע־קאָמיסיע (אַ מין ווײַסענשאַפֿטליך־געזעצגעבערישער ראַט מחוץ דעם פּאַרלאַמענט) און וועט פֿערפֿליכטען אין אַ חודש אַרום, פֿון 1. סעפּטעמבער, אין גאַנץ פּוילען.

דורך דעם געזעץ פֿערלירען זײער קראַפֿט די פֿריהערדיגע רוסישע, דײַטשע און עסטרײַכישע געזעצען פֿאַר קאָנגרעס־פּוילען, פּויזען און גאַליציען.

אויפ'ן שטח פֿון דער גאַנצער מלוכה, אָהן חילוק, וועט פֿאַר אַלע בירגער מאַסגעבענד זײַן דאָס זעלבע געזעץ און דער זעלבער פֿערבאָט אויפ'ן געביט פֿון שטראָף־געריכט.

דאָס אַלײן בעדײַט אַ וויכטיגען פֿאָרטשריט און אַ פֿערלײַכטערונג און אונזער ליכען פֿערקעהר צווישען אַלע געביטען פֿון דער מלוכה.

כאָטש דער דורכשניטס־בירגער האַלט געוועהנליך דאָס שטראָף־רעכט פֿאַר וויכטיג נאָר פֿאַר יענע, וועלכע קומען אין קאָנפֿליקט מיט די שטראָף־געריכטען, איז עס דאָך נישט אַזוי. אין דעם שטראָף־רעכט זײַנען צום אויסדרוק אויפֿפֿאַסונגען פֿון לעבענס־ערשײַנונגען, וואָס זײַנען נוגע יעדען. די גרענעץ צווישען צוויליגען אונרעכט, וואָס געהער צו די צוויל־געריכטען, און אַ שטראָפּבאַרען פֿאַקט, וועלכער אינטערעסירט דעם פּראָקוראָר, איז אָפֿטמאָל זעהר ענג. דערפֿון זײַנען טײלמאָל ענטשטאַנען שווערינקײטען אין רײַן־סוחרישען לעבען בײַם אָפּוויקלען געשעפֿטען צווישען גאַליציען און קאָנגרעס־פּוילישע האַנדעלס־פֿירמען. דאָס אַלײן וועט מיט דער צײַט פֿערשווינדען און עס וועט זיך אויסבילדען אַן'אײנהײטליכע אויפֿפֿאַסונג און אַן אײנהײטליכע סוחרישע עמוק.

2.

דער פֿאַקט, וואָס דאָס נײַע געזעץ איז צושטאַנד געקומען אָ־ן דעם פּאַרלאַמענט, איז נים געבליבען אָהן אַ השפּעה אויף זײַנע אײנצעלנע בעשטימונגען.

אמת, אַז אַזאַ גרויסע קאָדיפֿיקאַציע־אַרבײַט וואָלט זיך אין פּאַרלאַמענט אַנגעשטויסען, שוין רײַן טעכניש, אויף גרויסע שווערינקײטען און אַ סך לענגער געדויערט, אָבער — ווי געזאָגט — איז דאָס שטראָף־געזעץ אומעטום אַן'אויסדרוק פֿון אַלגעמײַנע אַנשויאונגען איבער רעכט און אונרעכט און די אַנשויאונגען זײַנען אין אַ לאַנד, ווי פּוילען, מיט פֿערשידענע נאַציאָנאַליטעטען, אָפֿטמאָל פֿערשידען.

אָט, למשל, פֿיהרט אײַן דאָס נײַע שטראָף־געזעץ אַ בעשטימונג, לויט וועלכער יעדער, וואָס בעלײדיגט אָדער לאַכט־אויס, נישט נאָר די פּוילישע מלוכה, נאָר דאָס פּוילישע פֿאָלק, ווערט בעשטראָפֿט מיט דרײַ יאָהר תפיסה. אַן ענליכע בעשטימונג און פֿערהעלטעניש צו אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען פֿעהלט אין געזעץ.

זאָל עס הײסען, אַז לגבי אַנדערע איז עס פֿראַנק און פֿרײַ?

קאָן מען אַזאַ בעשטימונג בעטראַכטען אין הסכּם מיט דער קאָנסטיטוציאָנעלער גלײַכבערעכטיגונג פֿאַר אַלע נאַציאָנאַליטעטען און אמונות?

וואָלט זי אין פּאַרלאַמענט דורכגעגאַנגען אָהן אַ נויטווענדיגער דערגענצונג, אָהן אַן אויסברײטערונג אויף די נאַציאָנאַל מינדערהײטען, וואָס דאַרפֿען זײַן, לויט דעם דאָזיגען שטײגער, אָדער לכל הפחות אָהן אַ שאַרפֿער דעבאַטע?

מיר וועלען צו דער פֿראַגע זיך נאָך צוריקקעהרען בײַם בעהאַנדלען די בעזונדערע בעשטימונגען פֿון געזעץ. לעת עתה ווילען מיר דאָ בעהאַנדלען נאָר זײַנע פּרינציפּיעלע בעשטימונגען.

3.

דאָס נײַע געזעץ ערקלערט זיך פֿאַר פֿערפֿליכטענד פֿון 1. סעפּטעמבער און פֿאַר אַלע שטראָפּבאַרע האַנדלונגען, אויב זײ זײַנען אויך בעגאַנגען געוואָרען פֿאַר דעם 1־טען סעפּטעמבער, בײַ זמן דער אורטײל איז נישט געוואָרען רעכטס־קרעפֿטיג. אַפֿילו רעכטס־קרעפֿטיגע אורטײלען דאַרפֿען נישט אויסגעפֿיהרט ווערען, אויב לויט'ן נײַעם געזעץ ווערט די טאַט נישט בעטראַכט געגען געזעץ. די בעשטימונג האָט אָבער מעהר אַ טעאָרעטישע בעדײַטונג.

פֿון פּראַקטישער בעדײַטונג איז אַן אַנדער בעשטימונג פֿון געזעץ, וואָס שרײַבט פֿאָר, אין הסכּם מיט די אַנערקענטע פּרינציפּען פֿון קרימינאַל־רעכט אַז בײַ טאַטען, בעגאַנגען פֿאַר דעם 1. סעפּטעמבער 1932, זאָל אַנגעווענדעט ווערען דאָס אַלטע געזעץ, אויב עס איז פֿאַר דעם אַנגעקלאַגטען מילדער.

4.

פֿון וויכטיגקײט איז, אַז עס פֿעהלט אין נײַעם געזעץ די בעשטימונג, וואָס האָט, למשל, געבילדעט דעם יסוד פֿון אַלטען עסטרײַכישען שטראָף־געזעץ, לויט וועלכען עס איז געווען גלײַכגילטיג בײַם אַרויסגעבען דעם פּסק, צי דער אַנגעקלאַגטער האָט געוואוסט, אַז זײַן האַנדלונג איז לויט'ן געזעץ שטראָפּבאַר צי נישט. דאָס אַלטע געזעץ איז אַרויסגעגאַנגען פֿון שטאַנדפּונקט, אַז יעדער פֿילט מעהר וועניגער, וואָס עס איז דערלאָזבאַר און וואָס נישט, וואָס איז געזעצליך און וואָס געגען געזעץ. אָבער ווענען דעם „מעהר־וועניגער" האַנדעלט זיך מאַקי. בײַ שווערע פֿערברעכענס איז עס געוועהנליך קלאָר. אָבער בײַ אַ סך אומגעזעצליכע טאַטען איז עס נישט אַזוי קלאָר.

אָט, למשל, איז דאָס בעוואוסטזיניגע פֿערטײלען פֿון קאָמוניסטישע פֿלוג־שריפֿטען, אָבער נישט צוליב פּאָליטישע טעמים, נאָר צוליב פֿערדינסט, מליכּד־פּערזאָן, אָדער עפּעס אַנשטענדיג געוואַלד־פֿערמונקײַט (לויט'ן אַלטען געזעץ) צי נישט? דער פֿערטײלער פֿון די צעטלען האָט געמײנט, אַז ער פֿערדינט פּשוט אַזוי פֿערשפּרײַטער פּונקט אַזוי ווי בײַ פֿערשפּרײַטען אַ לעגאַלע צײַטונג. דאָס געריכט אָבער האָט נישט געקוקט אויף זײַן סוביעקטיווען אײַנבעוואוסטזײַן און גענומען צו אורטײלען דעם אָביעקטיווען פֿאַקט גלײַך ווי בײַ אַ בעוואוסטזיניגער פֿערשפּרײַטונג פֿון אונלעגאַלער ליטעראַטור.

אָדער אַ צווײַטער משל: אַ עקספּעדיטאָר, צו וועלכען עס איז ווינק לירט געוואָרען סחורה, גיט זי אַרויס אָהן דעקונג, ווײַל, לויט דער אַלגעמײַנער אויפֿפֿאַסונג און לויט'ן מנהג אין סוחרישע קרײַזען, איז ער אומבערעכטיגט. אַז ער נעמט אויף זיך דאַדורך נאָך אַ צווילע ערבות פֿאַר'ן געלד. בפֿרט, אַז דײַטליך שטעהט ווענען דעם אין געזעץ גאָרנישט קאָן ער צוגעצויגען ווערען צו פֿעראַנטוואָרטליכקײַט פֿאַר פֿעראומטרײַאונג, כאָטש די דאָזיגע מחשבה האָט איהם פֿאָלשטענדיג געפֿעהלט, ווײַל ער האָט פֿון אַ געזעצליכען פֿערבאָט נישט געוואוסט?

דאָס נײַע געזעץ לײגט דעם שווער־געוויכט — גאַנץ ריכטיג אויפ'ן סוביעקטיווען מאָמענט, אויפ'ן בעוואוסטזײַן און ווילען פֿון אַנגעקלאַגטען. דאָס נישט קענען דאָס געזעץ ווערט בעהאַנדעלט, ווי יעדער אַנדערער טעות, צוליב וועלכען די בעטרעפֿענדע פּערזאָן האָט נים געוואוסט, אַז דאָס, וואָס זי טוט, איז שטראָפּבאַר.

און אַזעלכע פֿאַלען סטאַטואירט דאָס געזעץ פֿאַר די געריכטען די מעגליכקײַט די עווענטועלע שטראָף אויסערגעוועהנליך צו מילדערן.

דער פּרינציפּ איז מאַסגעבענד פֿאַר אַלע „פֿערברעכענס", דאָס הײסט שווערע שטראָפּבאַרע האַנדלונגען, פֿאַר וועלכע די מינדעסטע שטראָף, וואָס דאָס געזעץ זעהט פֿאָר, איז תפיסה איבער 5 יאָהר, אָדער טויט־שטראָף. דאַגעגען איז די בעשטימונג נישט פֿערפֿליכטענד בײַ „עובר זײַן", ד.ה. גרינגערע שטראָפּבאַרע האַנדלונגען, פֿאַר וועלכע די העכסטע שטראָף איז 5 יאָהר אַרעסט.

די דאָזיגע טאַטען קאָנען בעשטראָפֿט ווערען אויך דעמאָלט, ווען זײ ווערען בעגאַנגען בשוגג.

עס איז פֿון לאַנג געווען אַ שטרײַט־פֿראַגע אין דער קרימינאַליסטישער פּראַקטיק און ליטעראַטור, וואָס עס בעדײַט אײגענטליך אַ פֿערברעכען „במזיד", אָדער „בשוגג".

5.

דאָס נײַע געזעץ גיט אַ קלאָרע פּרעציזירטע תשובה אויף דער דאָזיגער פֿראַגע. במזיד איז דאָס פֿערברעכען נים נאָר דעמאָלט, ווען דער פֿערברעכער וויל עס בעגעהן, נאָר דעמאָלט, ווען ער זעהט פֿאָראויס די מעגליכקײַט פֿון אַ פֿערברעכערישער ווירקונג, אָדער פֿערברעכערישער האַנדלונג און איז דערויף מסכּים.

למשל: אײנער צינדט אונטער אַ הויז, וויסענדיג, אַז אין שטוב שלאָפֿען מענשען. ער וויל נישט במזיד די מענשען הרג'ענען, אָבער ער רעכענט זיך דערמיט, אַז זײ קאָנען דערבײַ אומקומען. ער נעמט די דאָזיגע מעגליכקײַט אין בעטראַכט און צינדט דאָך אונטער דאָס הויז. די בײזע מחשבה בנוגע דער ערמאָרדונג פֿון די מענשען, איז אין דעם פֿאַל נישט געווען בײַ אַן אָדם קײן דירעקטע, נאָר אַן'עווענטועלע, אָבער די בײזע מחשבה האָט ער געהאַט.

בשוגג איז די אומגעזעצליכע טאַט בײַ דעמאָלט, ווען דער פֿערברעכער האָט פֿאָראויסגעזעהען די מעגליכקײַט פֿון אַ שטראָפּבאַרער ווירקונג, נאָר ער האָט געגלויבט, אַז עס וועט איהם געלונגען אויסצומײַדען די ווירקונג, ווי אויך, ווען ער האָט נישט פֿאָראויסגעזעהען די ווירקונג, כאָטש ער וואָלט געווען געקאָנט און געזאָלט זי פֿאָראויסזעהען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט שטעהט אויך די בעשטימונג פֿון געזעץ, אַז די אומשטענדען פֿון אַ שטראָפּבאַרער האַנדלונג, צוליב וועלכער דאָס געזעץ זעהט פֿאָראויס אַ גרעסערע שטראָף, ווערען בעריקזיכטיגט נעגען דעם אויספֿיהרער, ווען ער האָט דערפֿון געוואוסט, אָדער געמוזט וויסען.

דאָס געזעץ בעצײכענט די פֿאַלען, אין וועלכע דער בעשולדיגטער איז פֿרײַ פֿון פֿעראַנטוואָרטונג. ווען ער איז די טאַט בעגאַנגען, געצוואונגען דורך פֿיזישער געוואַלד, על פּי טעות. אַלס נויט־הילף, כּדי אַן'אומיטעלבאַרע אונגערעכטע אַטאַקע אָפּצוּווענדען, אין פֿאַל פֿון נויט־שטאַנד און — ווי שוין אויבען דערמאָנט — על פּי טעות, ווי אויך צום סוף, אין פֿאַל פֿון גײַסטיגער קראַנקהײַט און גײַסטיגער אונטער־ענטוויקלונג, צוליב וואָס דער קראַנקער איז אָדער נישט ביכולת צו בעאורטײלען זײַן טאַט, אָדער ער איז נישט בכּח זײַן האַנדלונג צו בעשטימען (האָט נישט זײַן מאַכט איבער זײַן ווילען).

אַזוי גערופֿענע „בעשרענקטע צורעכנונגס־פֿעהיגקײַט" גיט דעם געריכט נאָר דאָס רעכט צו מעסיגען די שטראָף.

(דאָס ווײַטערע קומט)

פראַנץ יאָזעף ביטער־וואַסער
רעגולירט דעם שטיהל

לאָדזשער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט אָן פֿון 6 ביז 8 אָוו.
נישט בענוצטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodz. Tageblat" Łódź Piotrk. 16
Skrz. poczt. 16
טעלעפֿאָנען: רעד. 100.57 אדמ. 100.47

צי קומט אַ שפּאַלטונג אין פֿעלקער־בונד?

דרײַ גרויסע מלוכות זאָלען אַרויסטרעטען פֿון פֿעלקער־בונד: יאַפּאַן, דײַטשלאַנד און איטאַליען. נאַטירליך, האַלט עס נאָך גאַנץ ווײַט דערפֿון. דער ליטאָן־בעריכט (דאָס איז דער בעריכט פֿון דער פֿעלקער־בונד קאָמיסיע אין מאַנדזשוריען) וועט מאַכן צוליב יאַפּאַנ'ס דראָהונג מסתּמא אַזוי צוגעשיטען ווערען, אַז ער זאָל גאָרנישט זאָגען אין בײדע צדדים ד. ה. כינאַ און יאַפּאַן, זאָלען בלײַבען צופֿרידען, אָדער אונצופֿרידען. אויך דײַטשלאַנד וועט נאָך אַזוי געשווינד נישט אַנטלויפֿען פֿון פֿעלקער־בונד. די דײַטשען האָבען צום פֿעלקער־בונד נישט דערלעגט. אַ דאַנק איהם האָט מען כּסדר רעדוצירט די רעפּאַראַציע־צאָהלונגען און דערפֿיהרט זיי ביז צום לאָזאַנער אָפּמאַך, אַ דאַנק דעם פֿעלקער־בונד איז עוואַקואירט געוואָרען דאָס רהײַן־געביט און אַפֿילו דער ראַפּאַלאָ־אָפּמאַך איז אויך צושטאַנד געקומען אַ דאַנק דעם, וואָס די דײַטשע דיפּלאָמאַטען האָבען זיך צונויפֿגעטראָפֿען אין גענף מיט דער סאָוויעטישער דעלעגאַציע. אויב די דײַטשען ווילען נישט פֿערלאָזען גענף, וועט אויך איטאַליען דאָרט פֿערבלײַבען. די ידיעות, אַלזאָ, וועגען אַ שפּאַלטונג אין פֿעלקער־בונד זענען אין בעסטען פֿאַל נאָך פֿריהצײַטיג.

עס איז אָבער כאַראַקטעריסטיש, ווי אַזוי די עפֿענטליכקײַט האָט אויפֿגענומען די ידיעה וועגען דער שפּאַלטונג. יעדע מינדעסטע ידיעה פֿון דײַטשלאַנד, יעדען קעהר און ווענד פֿון היטלער'ן שענקט מען מעהר אויפֿמערקזאַמקײַט ווי די ידיעות וועגען גורל פֿון פֿעלקער־בונד. אַנשטאָט אַן'אַלפֿעלקערליכע אינסטיטוציע, וואָס דאַרף האַלטען די פֿעדים פֿון דער גאַנצער וועלט־פּאָליטיק אין איהרע הענד, אַנשטאָט צו בעציהען זיך גלײַך צו אַלע מלוכות, גרויסע ווי קלײנע, און צו זײַן דער העכסטער אויסדרוק פֿון גערעכטיגקײַט, איז דער פֿעלקער־בונד פֿערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ ווערקצײַג פֿאַר די הערשענדע מלוכות. דער פֿעלקער־בונד מאַכט פֿראַנצויזישע, ענגלישע, אַפֿילו דײַטשע און יאַפּאַנישע פּאָליטיק. די קלײנע מלוכות האָבען דאָרט קנאַפּ וואָס צו זאָגען. די רעזשיסערען פֿון פֿעלקער־בונד זיצען אין פּאַריז און לאָנדאָן און אַזוי ווי דאָרט ווײַל מען, אַזוי נעהמט די פּאָליטיק פֿון פֿעלקער־בונד.

און יענע מלוכות אַלײן האַלטען אַנגויף דעם פֿעלקער־בונד לשם דעקאָראַציע. עס לוינט זיי צום עסק. זיי ווייסען, אַז גענף איז אומנעגלטיג, אַז גענף קען קײן שום ממשות'דיגען שריט נישט מאַכען, ווײַל דאַן וואָלט זיך דער גאַנצער בנין אויף אַן'אמת פֿונאַנדערגעפֿאַלען.

קײן שפּאַלטונג וועט אין פֿעלקער־בונד אַזוי גיך נישט קומען, נישט דערפֿאַר, ווײַל די אינסטיטוציע איז אַזוי וויכטיג, נאָר דערפֿאַר, ווײַל זי איז אָהן ממשות'דיגער בעדײַטונג, ווײַל זי קען קײנעם נישט ברענגען קײן שאָדען. קײן נוצען אָבער אויך נישט דערפֿאַר מאַכט האָט די וועלט אויפֿגענומען די ידיעה וועגען אַ מעגליכער שפּאַלטונג מיט אַזאַ גלײַכגילטיגקײַט.

בן־משה.

אַ בעזוך בײַ דע־וואַלעראַ

רײַזע־נאָטיצען פֿון אירלאַנד.

פֿון ב. צ. גאָלבערג

דע־וואַלעראַ איז דער אירלענדישער זשאַבאָטינסקי; מעהר נישט, וואָס ער האָט הינטער זיך אַ פֿאָלק מיט אַ לאַנד און זשאַבאָטינסקי האָט—רעוויזיאָניסטען.

עס זענען געווען ברעסערע רעוואָלוציאָנערען געגען ענגלאַנד און אירלאַנד, ווי דע־וואַלעראַ, אָבער זײַן נאָמען קלינגט איבער דער וועלט, ווי ער וואָלט דאָס געווען דער בעפרײַער פֿון אירלאַנד.

און דאָס נעמט זיך דערפֿון, וואָס דע־וואַלעראַ האָט נישט אָנגענומען קײן שום קאָמפּראָמיסען. „איהר וועט נישט צופֿרידענשטעלען דע־וואַלעראַ'ן, האָט מען לעצטענס געזאָגט אין ענגלישען פּאַרלאַמענט, ביז ער וועט נישט האָבען אַן אירלענדישע רעפּובליק, אַן אַ רעפּובליק פֿון גאַנץ אירלאַנד, די נאָרדישע לעקס קאַונטיס אַרײַנגערעכענט". אַזאַ סקאַנדאַל! אומפֿאַרשעמט!

און דיזעלבע מדינה ענגלאַנד, וואָס האָט דע־וואַלעראַ'ן געהאַלטען אין געפֿענגעניש און איהם פֿער'משפּט צום טויט, פֿערהאַנדעלט איצט מיט איהם, ווי מיט'ן פּרעזידענט פֿון דעם אירלענדישען שטאַט. פּאָליטיק איז פּאָליטיק, אָבער אַ מענש איז אויך אַ מענש.

אײדער איך בין געגאַנגען זיך זעהן מיט דע־וואַלעראַ'ן, האָב איך פֿערבראַכט אַ שעה מיט קאָנגרייוו'ן, דעם פּרעזידענט פֿון אירלענדישען שטאַט פֿאַר די לעצטע צעהן יאָהר. זײַן אַמט האָט דאָס איצט איבערגענומען דע־וואַלעראַ.

איז דער קאָנקרייוו אַ טיפּישער אירלענדישער פּאָליטיקער פֿון אַמעריקאַנער שניט—אַ געוועזענער קעלנער. וואָס האָט זיך דערשלאָגען צום העכסטען אַמט פֿון לאַנד.

ער איז אָבער אַן עהרליכער פּאָליטיקער. פֿון אַזעלכע זאַכען ווי ראַבאַר רעדט מען גאָר נישט. זײַנע ביטערסטע שונאים האָבען אויף איהם פֿערזענליך גאָרנישט געזאָגט. זיי האָבען נאָר געהאַט צו איהם טענות, וואָס ער האָט מיט געוואַלד אונטערדריקט די רעפּובליקאַנישע בעוועגונג, און וואָס ער איז צוגוט צו ענגלאַנד.

האָט מיר אָט דער קאָנגרייוו געזאָגט וועגען דע־וואַלער'ן אַזוי:

דע־וואַלעראַ האַלט אין אײן שרײַען „נאַציאָנאַליזם"; נאַציאָנאַלע רעגירונג, נאַציאָנאַלע פּאַרטײ, נאַציאָנאַלע פּאָליטיק — ווער איז ער אַלײן? ער איז געבוירען געוואָרען אין ניו־יאָרק, דער דער טאַטע זײַנער איז געווען — איך ווייס ווער — אַ שפּאַניער, צי אַ שפּאַניש־אַמעריקאַנער. פֿאַר איהם זענען מיר דאָס נישט גענוג נאַציאָנאַליסטיש.

איך האָב דערמאָנט קאָנגרייוו'ן, אַז אַלע אולטראַ־נאַציאָנאַליסטען פֿון אירלאַנד זענען געווען נישט קײן פֿולע אירלענדער, נאָר געמישטען האַלב־אירלענדישע האַלב־ענגלענדער.

אפֿשר, אַז די האַלב־אירלענדיש איז כּסדר דורשטיג נאָך דער גאַנץ־אירלענדיש און דעריבער קאָן מען איהר קײנמאָל נישט אָנזעטיגען.

מיט דע־וואַלעראַ'ן האָב איך פֿערבראַכט צוויי מאָל און אין איהם געפֿונען אַ זעהר סימפּאַטישען מענשען. וואָס טויגען די באָבע־מעשׂיות פֿון זײַן געבוירען אין נוי־יאָרק פֿון שפּאַנישען טאַטען, אַז דער מענש איז אירלענדיש דורך און דורך.

אויפ'ן קוק איז ער נישט אירלענדיש אַ לאַנגער, שוואַרצער, אויסגעצויגענער דראָנג. אין אַ שוואַרצען, צעקנײטשטען אנצוג, שוואַרצע האָר, מיט אַ ברײטע פּנים, זעהט ער טאַקי אויס ווי אַ זיד־אַמעריקאַנער.

אָבער די מאַמע איז געווען אירלענדיש און זי האָט איהם געבראַכט קײן דובלין און איהם דערצויגען אין עכט־אירלענדישען גײַסט.

דע־וואַלעראַ רעדט גאַעליש — נאָך אַ סך פֿון די אַנדערע פֿיהרער מער שטעהען קײן וואָרט נישט פֿון דעם עכט־אירלענדיש איז ער אויך אין גלויבען — אַ פֿרומער קאַטאָליק. עכט־אירלענדיש אויך אין קינדער — דערווײַל האָט ער סך־הכּל אַכט קינדער און אַז ער, אַז די ווײַב זענען נאָך יונגע מענשען.

יענע וואָך איז דע־וואַלעראַ געווען אין אַ טרויעריגער שטימונג. אין אַמט

(ענדע זעה זײַט 4)

דער קעניג, וועלכער האָט צו 21 יאָהר פֿערלוירען זײַן טראָן און צו 42 יאָהר פֿערלוירען זײַן לעבען

די לעבענס־געשיכטע פֿון עקס־קעניג מאַנועל פֿון פּאָרטוגאַל, וועלכער איז די טעג געבראַכט געוואָרען צו קבורה אין ליסאַבאָן

די וועלט האָט געהאַט אַזוי ווי פֿערגעסען, אַז מיט צוואַנציג יאָהר צוריק איז פּאָרטוגאַל נאָך געווען אַ מאָנאַרכיע און אַז איהר קעניג איז געווען אײנער וואָס האָט געטראָגען דעם נאָמען דאָן מאַנועל. ערשט ווען מאַנועל איז געשטאָרבען פּלוצים אין עלטער פֿון 42 יאָהר אין זײַן פּאַלאַץ נישט ווײַט פֿון לאָנדאָן, האָט מען זיך דערמאָנט אין דעם. מען האָט אויך אָפּגעפֿרישט דערבײַ די אַלע טראַגישע פּאַסירונגען וואָס זענען פֿאָרגעקומען אין לעבען פֿון עקס־קעניג.

מיט אַ יאָהר צעהן־צוועלף צוריק האָט מען אַפֿילו יאָ דערמאָנט זײַן נאָמען גאַנץ אָפֿט אין די צײַטונגען. דאָס איז געווען נישט אַזוי צוליב איהם, ווי צוליב דער דאַמאַלסט־בערימטער פּראַנצויזישער טענצערין געבי דעליסיז. די פֿערשײַט־לוסטיגע, רײַצענדיגע געבי איז געווען אַ גאַנץ נאָהענטע אינטימע „פֿרײַנדין" פֿון פֿירשטאָרבענעם עקס־קעניג. זי פֿלעגט זיך בעריהמען מיט נווי זאַכען: מיט איהרע פֿיס. וואָס האָבען געהאַט די רעפּוטאַציע פֿאַר „די שענסטע אין אײראָפּאַ", און מיט איהר נאָהענטער פֿרײַנדשאַפֿט מיט דאָן מאַנועל.

די ענגלישע אַריסטאָקראַטען, פֿון וועלכע דער עקס־קעניג איז געווען אַ אָנגעזעהענער מיטגליד, האָבען זיך געפֿיהלט אַביסעל שאָקירט פֿון דעם. מען האָט איבערהויפּט געקוקט קרום אויף זײַן פֿרײַנדשאַפֿט מיט געבי'ן אין פּריוואַטיש־שטרענגען ענגלישען הויף.

וואו דער עקס־קעניג איז געווען אַן'אָפּגעשטער גאַסט. מען האָט עס אָבער אַרונטערגעשלונגען, וואָרום די פֿרײַנדשאַפֿט צווישען קעניגען און פּרינצען מיט טענצערינס און שוישפּילערינס איז דאָך סוף־כּל־סוף קײן נײַעס נישט.

עקס־קעניג אַלפֿאָנזאָ פֿון שפּאַניען איז שוין געווען אַן'אַלטער אויטאָריטעט אויף דעם געביט און ער האָט געהאַט די רעפּוטאַציע אַלס דער פּרינץ פֿון אַ סך שעהנע אַקטריסעס און טענצערינס מ'האָט אַפֿילו געזאָגט, אַז מאַנועל איז אין דעם פֿרט געווען אַ תּלמיד בײַ אַלפֿאָנזאָ'ן, וועלכער איז געווען עלטער און מעהר געניטער אין דער קונסט פֿון ווײַבערײַ.

אין אַלגעמײַן האָט מען אָבער וועניג געהערט פֿון מאַנועל'ן, ווײַל ער איז געווען אַ שטילער, בעשײדענער מענש, און זײַט מען האָט איהם אַרונטערגעזעצט מיט צוואַנציג יאָהר צוריק און ער איז אַנטלאָפֿען קײן ענגלאַנד, וואו מען האָט איהם אויפֿגענומען מיט גרויס פֿרײַנדשאַפֿט און געגעבען איהם שוץ, ווי צו טויזענדער אַנדערע פּאָליטישע פּליטים, האָט ער געפֿיהרט אַ צוריקגעצויגען לעבען. מען פֿלעגט איהם זעהן בלויז אויף אַריסטאָקראַטישע בעלער און אויך אויף דעם טעניס־פֿעלד אין ווימבלעדאָן. ער איז געווען אַ לײַדענשאַפֿטליכער טעניס־שפּילער.

זײַן טויט האָט אָבער אַרויסגערופֿען ערינערונגען פֿון די אַלע געשעהענישען וואָס האָבען געפֿיהרט ער זאָל פֿערלירען

קעניג מאַנועל II.

רען דעם טראָן.

עס איז געווען מאַנועל'ס אומגליק צוזוזעהען מיט זײַנע אויגען, ווי רעוואָלוציאָנערען האָבען דערשאָסען זײַן פֿאָטער, דאָן קאַרלאָס, און זײַן עלטערן ברודער, דעם קרוינפּרינץ אויף טויט אויף די גאַסען פֿון ליסאַבאָן.

דאָס איז געווען אין פֿעברואַר 1908. דער פּאָליטישער צושטאַנד אין פּאָרטוגאַל איז געווען אַ פּרעוויקעלטער. די מאַסען האָבען געליטען און אויסגעדרוקט אַלץ אָפֿטער זײַער פּראָטעסט געגען דער רעגירונג. דער סענטימענט פֿאַר אַ רעפּובליק איז געוואַקסען און דער טראָן פֿון די קאַרלאָסען איז געוואָרען אומזיכער. דער קעניג און זײַן פֿאַמיליע האָבען געוואוינט אין פּאַלאַץ אויפ'ן לאַנד. האָבען די רעגירונגס־מענשען געראַטען דעם קעניג, ער זאָל קומען צוריק מיט דער פֿאַמיליע אין דער הויפּט־שטאָט. זיי האָבען פּשוט מורא געהאַט פֿאַר זײַער לעבען.

זענען דער קעניג מיט זײַן פֿאַמיליע אַרײַנגעפֿאָהרען מיט פּאַראַד אין ליסאַבאָן. אין דער קאַרעטע האָבען זיך געפֿונען דער קעניג קאַרלאָס, די קעניגין, דער קרוינפּרינץ און דער 18־יעהריגער מאַנועל. די קאַרעטע איז געפֿאָהרען איבער די הויפּט־גאַסען פֿון דער אַלטער, שעהנער קרוינשטאָט; פֿאָהנען האָבען געפֿלאַטערט איבער די דעכער פֿון די הײַזער, אַ המון איז געשטאַנען אויף בײדע זײַטען, די לופֿט איז פֿערהילכט געוואָרען פֿון פֿרײדיגע אויסגעשרייען. פּלוצים האָט זיך אָבער דערהערט דער אויפֿקנאַל פֿון רעוואָלווערן. עס האָט אויפֿגעבראַכען אַ טומעל. די קאַרעטע פֿונ'ם קעניג מיט זײַן פֿרוי און קינדער האָט זיך מיט אַ מאָל אָפּגעשטעלט. מען איז צוגעלאָפֿען און דערזעהן, ווי דער קעניג ליגט אַ טויטער אויפ'ן דעק פֿון דער קאַרעטע מיט אַ קויל אין האַרצען און אין קאָפּ און ווי בײַ דער זײַט גוסט דער קרוינפּרינץ. די קעניגין און מאַנועל זענען נישט בעשעדיגט געוואָרען. די קעניגין איז געווען היסטעריש און דער יונגער מאַנועל האָט געציטערט ווי אַ בלאַט.

אין אַ פּאָר טעג האָט מען אָנגעטאָן אויף דעם יונגען קאָפּ פֿון 18־יעהריגען בחור'ל די קרוין פֿון פּאָרטוגאַל. ער האָט נישט געוואָלט ווערען קײן קעניג. דאָס בילד פֿון זײַן פֿאָטערס טראַגישען סוף איז געשטאַנען פֿאַר זײַנע אויגען. מען האָט איהם אָבער געזאָגט, אַז די אינטערעסען פֿון פּאָרטוגאַל פֿאָדערן, ער זאָל ווערען קעניג און ער האָט זיך מיט אַ שווער האַרץ אַוועקגעזעצט אויפ'ן טראָן.

נאָך דער קרוינונג האָט ער ער זיך געווענדעט צו זײַנע מיניסטאָרען און צו זיי געזאָגט:

„איך בין יונג און נישט געניט.. ערשט נעכטען בין איך געווען אַ יונגער אָפֿיציר אין פּאָרטוגעזישען פֿלאָט און היינט האָט איהר אַרויפֿגעזעצט אַ קרוין אויף מײַן קאָפּ... איך פֿיהל, אַז איך בין נישט פֿעהיג פֿאַר דער אויפֿגאַבע. איך וועל אָבער אַנווענדען אַלע מײַנע כּוחות צו דינען מײַן לאַנד און געבען איהר דאָס בעסטע, וואָס איך פֿערמאָג אין זיך... פֿון אײַך בעט איך, איהר זאָלט מיר העלפֿען און ווײַזען מיר דעם ריכטיגען וועג."

ווי עס ווײַזט אויס, האָבען די מיניסטאָרען נישט געוויזען דעם ריכטיגען

(ענדע זעה זײַט 2)

לאָדז	מאָנטאָג
8. אויגוסט 1932	ו' אב תרצ"ב פ ואתחנן

טאָג-כראָניק

אַ מיליאָן מיטאָגען האָבען אַרויסגעגעבען קיכ'ן פון די פּײַערלעשער פאַר אַרבייטסלאָזע

די פּײַערלעשער האָבען, ווי בעקאַנט, געעפענט קיכען פאַר די אַרבייטסלאָזע אויפ'ן אַפּעל פּון וואָיעוואָדישען קאָמי-טעט צו שטיצען די אַרבייטסלאָזע. די קיכען פון די פּײַערלעשער ענטוויקלען אַ זעהר ברייטע טעטיגקייט, אַז אין משך פון 12 נאָוועמבער 1931 ביז 1 יולי 1932 האָבען די דרײַ קיכען פון די פּײַערלעשער אַרויסגעגעבען 1 מיליאָן מיט 30 טויזענד מיטאָגען.

גנבים-ריזשורען אין די אַפּטייקען

הײַנט רעזשורירען פאָלגענדע אַפּטײַ-קען: פ. לײַנוועבער (פּל. וואָלנאָשטשי 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקא 1), ה. דאַניעלעצקי (פּעטריקאָווער 127), א. פּערעלמאַן (צעגעלניאַנא 32), י. צימער (וואָלטשאַנסקא 37) און פ. וואַיטשיצק (נאַפּיורקאָווסקי 27).

טעלעפאָן קיין האָנאָלולו

(ב) פון געכטען אָן האָט לאָדז בעקו-מען אַ טעלעפאָנישע פערבינדונג מיט די בערמינדישע און האַוואַיטע אינ-זלען אין האָנאָלולו.

סעקוועסטראַטאָר נעמט צו בײַ אַ יודישן בעקער דאָס לעצטע ביסעל געבעקס

צי ווײס דער נאַטשאַלניק פון 10-טען פינאַנץ-אַמט פון דער האַנדלונג

אויף שענקעוויטש גאַס 29 וואוינט זײַט יאָהרען דער בעקער שײַנוואַלד. מיט יאָהרען צוריק איז שײַנוואַלד גוט געשטאַנען און געהאַט אַ גרויסע בעקע-רײַ. לעצטענס האָט איהם דער קריזיס אַזוי צוגעדריקט, אַז אויף יעדען ביסעל געבעקס דאַרף ער זיך באָרגען אַ פּאָר זעקלעך מעהל.

הײַנטיגען דאָנערשטאָג האָט זיך שײַנוואַלד געפינען אין אַזאַ לאַגע, אַז ער האָט קוים אויף וועקסלען מיט זײַן ברודער'ס ושירא געקענט צוזאַמענשטע-לען אַ פּאָר זעקלעך מעהל, אָדי צו קע-נען באַקען אַ ביסעל חלות, זעמעל און ברויט.

פרײַטאָג פאַרטאָגס, ווען דאָס ביסעל געבעקס איז מיט מזל אַרויסגענומען געוואָרען פון אויווען און שײַנוואַלד האָט קוים בעוויזען צו עפענען אַ טיר פון געוועלב, זענען אַרײַנגעקומען 2 סעקוועסטראַטאָרען פון 10. פינאַנץ-אַמט און אָהן טענות ומענות צוגענומען אַ האַלב זעקעל מעהל, 157 זעמעל, 24 ברויט און שעהנע עטליכע קילאָ חלות. דאָס אַלץ אויפגעלעגט אויף אַ דראָש-קע און אָפּגעפיהרט אין פינאַנץ-אַמט.

שײַנוואַלד'ן האָבען די סעקוועסטראַ-טאָרען ערקלערט, אַז ווען ער וועט קע-נען צוזאַמענקלאַפּען 50 זל., וויפיל עס בעטרעפט די ראַטע פון אומזאַץ-שטײַער וועלכע ער דאַרף צאָהלען, וועט ער דאָס געבעקס צוריקקריגען.

שײַנוואַלד איז דאַן ווידער געלאָפען צו שכנים באָרגען און קוים מיט צרות זיך געשאַפט 30 זל. מיט די דאָזיגע פאַר גילדען איז ער אַראָפּגעלאָפען אין פינאַנץ-אַמט, אָבער דאָ האָט מען איהם ערקלערט, אַז דאָס געבעקס איז שוין פערקויפט געוואָרען אויף אַ לי-ציטאַציע...

בראַי צוצוגעבען, אַז די גאַנצע גע-שיכטע האָט געדויערט בערך אַ האַלב שעה צײַט. די סעקוועסטראַטאָרען האָ-בען, בכן, נישט געקענט מעהר וואַרטען, ווי אײַן האַלבע שעה און זענען געבע' געוועזען געצוואונגען צו פערקויפען דעם אָרימען בעקערס לעצט ביסעל געבעקס פאַר'ן געבאָרגטען געלד.

מיר ווילען גלויבען, אַז דער נאַט-טשעלניק פון 10. שטײַער-אַמט וועט אָנ-נעמען שריט צו בעזײַטיגען דעם ווילד-קיר פון די סעקוועסטראַטאָרען.

באַראַקען פאַר דירות'לאָזע ווירקען דעמאָראַליזירענד

מאַגיסטראַט ערטײַלט בעסער געלד-שטיצע די עקסמי-טירטע פאַמיליעס

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרטיקעל א. נ. „באַראַקען פאַר דירות'לאָזע", וואָס איז געדרוקט געווען אין נומער 161 פון „לאָדזער טאָגעבלאַט" פון 12 יולי 1932, ערקלערט דער לאָדזער מאַ-גיסטראַט: די ביז איצטיגע ערפאַהרונג האָט בעוויזען, אַז דאָס בעזעצען די עקסמיטירטע אין הײַמען און אַזוי אַרום צונויפפאָרען מענשען, וואָס בע-שטעהן פון פערשידענע עלעמענטען, פיהרט דערצו, אַז די דערמאָנטע עלע-מענטען פון זעהר אַ נידריגען עטישען און מאָראַלישען ניוואָ, האָבען די אוי-בערהאַנד איבער די רוהיגע אײַנוואוי-נער, טעראָריזירענדיג, שיקאַנירענדי און מאַלטרעטירענדיג זײַ, פאַרשפּרײַ-טענדיג מיט זײַער אויפפיהרונג אַ דעמאָראַליזאַציע, סאַבאָטירענדיג און צווינגענדיג אַנדערע נישט צוצופאַסען זיך צו די סאַניטאַרע און היגיענישע פאַראָרדנונגען, ווי אויך די פאָראָרד-נונג, וואָס זענען נוגע דער דערהאַל-טונג פון רוה און אָרדנונג.

אַלטענדיג דעריבער, אַז דאָס בעזע-צען די עקסמיטירטע אין ספּעציעל הײַמען איז נישט צוועקמעסיג און פון געזעלשאַפטליכען, מאָראַלישען און גע-זונדהײַטס שטאַנדפּונקט — שעדליך, האָט דער מאַגיסטראַט מאָנערקענט, אַז עס איז בעסער צו געבען די עקסמיטיר-טע אַביסעל געלד צושטײַער, זײַ זאָלען זיך דינגען אַ וואוינונג, אײַדער זײַ צו האַלטען אין באַראַקען.

פון דער צײַט פון 1 יאַנואַר 1932 ביז'ן 18 יולי 1932 האָט די אָפּטיילונג פאַר סאָציאַלע שוץ בײַם מאַגיסטראַט ערטײַלט שטיצע 92 עקסמיטירטע פאַ-מיליעס אויף צו קענען דינגען וואוינונ-גען, אויף אַ סומע פון 17,935 זל.

ווידער 146 אײַנוואוינער פון די ליק-ווידירטע הײַמען — אויף אַ סומע פון 41.455 זל.

שטאָט-פרעזידענט בראָניסלאַוו ושעמ-יענצקי, דירעקטאָר פון דער שטאָטישע פע-וואַלטונג — מיעטשיסלאַוו קאַליגאָוו-סקי.

„קאָנסום" די ביליגסטע אײַנ-קויפס-קוועלע

די מעהרהײַט בעל-הבית'טעס פון אונזער שטאָט האָט שוין לאַנג געהאַ די מעגליכקײַט זיך צו איבערצײַגען, אַז דאָס אײַנציגע וואַרען-הויז אין אונ-זער שטאָט „קאָנסום" בײַ דער ווירזש-ווער מאַנופאַקטור איז די אײַנציגע אײַנ קויפס-קוועלע אין לאָדז. דאָ בעקומט מען גאַלאַנטעריע, פּראָדוקטען, זאָמען, מענער און קינדער-וועש, קאָנפעקציע און שוכוואַרג און אויך קאָלאָניאַל-סחורות צו קאָנקורענץ-פּרײַזען.

XXV

אָוונט פון פרייד און געלעכטער!

!! מאָביליזאַציע פון אַלע יודישע הומאָריסטען פון וואַרשא און לאָדז !!

דעם יודישען טעאַטער-עולם, ווי די לאָדזער יודען בפרט ברענגען מיר די פרעהליכע בשורה: דער בעליבטער לאָדזער דיכטער גראָף קאַלי פייערט איצט זײַן 25-יעהריגען יובל פון זײַן ליטעראַרישער טעטיגקייט

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט קומט פאָר דעם 24-טען ד. ה.

אַ גראַנדיעזע

גראַף קאַלי-פאַרשטעלונג

אין יודישען טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

? ווער וועט זיך אין דער פייערונג בעטייליגען יואָס וועט געשפּילט ווערען ?

לייענט די ווייטערע אַנאָנסען! ● לייענט די ווייטערע אַנאָנסען!

דער פאַרפערקויף פון בילעטען שוין זיך אָנגעהויבען.

לחיים, „פשיאַטשעל!" מיט אַ מעסער אין האַנד און מיט די אַנדערע — אַ מעסער אין קאָפּ

(§) יוזעף סאָסנאָווסקי פון סלאָווי-יאַנסקא גאַס 17 איז געקומען אַוועק טרינקען אַ גלאָז ביר אין דער שענק אויף ריבנא גאַס 6.

זיצענדיג בײַם טישעל איז פּלוצלינג צו איהם צוגעגאַנגען עפּעס אַ שיכּור'ע פּאַרשוין און פאַרלאַנגט ער זאָל מיט איהם „אָנקלאַפּען" די גלעזער, זאָגענ-דיג דערבײַ, אַז עס איז נישטאָ קײַן עהרליכע פרוי אויף דער וועלט פון זײַן בראַנזשע.

ווען סאָסנאָווסקי האָט זיך אָפּגעזאָגט צו טרינקען לחיים מיט'ן שכּור, האָט דער לעצטער אַרויסגעצויגען אַ שפּרינג-פעדער מעסער און איהם דערלאַנגט איבער'ן קאָפּ, מאַכענדיג איהם 2 גרוי-סע לעכער. נאָכדעם איז דער שכּור מיט'ן מעסער אין האַנד אַנטלאָפען.

די אַרויסגערופענע פאָגאָטאָוויע האָט דעם שווער פערוואונדעטען ערטײַלט הילף און צוליב מאַנגעל אין פּלאַץ אין שפּיטאָל איהם אָפּגעפיהרט אַהײַם. די פּאָליצײַ זוכט דעם אָנפאַלער.

דוד'ל תּכשיט פון אַלטשטאָט

זיך געמאַכט אַ נאָכשליסעלע צום טאַטען'ס קאַסע

טאַטע פאַכט דאָס זוהנדעל אויף די הייסע מינוט

(§) אברהם הערש לעשטשינסקי, אַ נעוועלס-בעזיצער פון אַלטען מאַרק האָט לעצטענס בעמערקט, ווי דאָס געלד פון זײַן אײַזערנער קאַסעלע ווערט פערשוואונ-דען. נאָכפאָרשענדיג, ווער עס קען זײַן דער גנב, האָט ער זיך געכאַפּט, אַז דאָס איז מאַקע זײַן אײַגענער זוהן דוד, וואָס פערדינט צו ווייניג בײַם טאַטען, אַז עס זאָל איהם קלעקען זײַנע „פער-זענליכע" הוצאות אין פערווײַלונגס לאָקאַלען.

נעכטען האָט דער טאַטע ענדליך גע-כאַפּט דעם זוהן אויף דער הײַסער מי-נוט, בעת ער האָט מיט אַ נאָכגעמאַכ-טען שליסעלע אַרויסגענומען פון דער קאַסע 30 זל.

נאָכ'ן אָפּגעבען „שמועס" מיט'ן זוהן, איז דער פאָטער אַוועק אין קאָמיסאַרי-יאַט און געמאָלדען וועגען די שעהנע מעשים פון זײַן תּכשיט — דער פײַנער בחור איז פערהאַלטען געוואָרען.

דער שליסעל צום ערפאָלג איז אַן אַנאָנס אין „לאָדזער טאָגעבלאַט".

מלחמה צווישען די בני פּאַטשיקאָוו און די בני גאַיענטשיצע

2 טויטע פּויערים. 9 טויטע פערד און 20 פערוואונדעטע געבליבען אויפ'ן „שלאַכט-פעלד"

(§) אויף די לאַנקעס פון דאָרף גאַיענטשיצע האָט געקומען אויסגעבראָ-כען אַ בלוטיגע מלחמה צווישען פּויערים פון דעם דערמאָנטען דאָרף און פון שכנות'דיגען דאָרף פּאַטשיק. צווישען די פּויערים פון בײַדע דערפער געהט שוין זײַט אַ לאַנגער צײַט אַ שטרײַט וועגען אַ לאַנקע און לעצטענס האָט דאָס געריכט אין ראַדאָמסק געפּסק'ענט, אַז די לאַנקע געהער צו די בני פּאַטשיש-קאָוו.

די לעצטע האָבען מאַקע די טעג אָפּ-געשניטען דאָס הײַ און עס גענומען אַהײַמפיהרען אין די סטאָדאָלעס, אָבער פּלוצלינג זענען זײַ באַפאַלען געוואָרען פון די בני פּאַטשיקאָוו, וואָס האָבען דאָס הײַ אַראָפּגעוואָרפען פון די וועגע-נער אין מיטן אַרײַן.

די באַפאַלענע האָבען זיך דאַן אַ לאָז געטון אויף זײַערע אָנפאַלער מיט די קאָסעס און ווידלעס און עס האָט זיך צופלאַקערט אַ הײַליגע פעלד-מלחמה אויף טויט און לעבען.

באַלד זענען אָנגעקומען פּויערים פון די אַרומיגע דערפער און עס האָבען זיך געבילדעט צוויי מחנות, וואָס האָ-בען געקעמפּט ווי... פּויערים.

די קולות זענען געגאַנגען עד לב השמים. אין דער הײַליגער מלחמה האָ-בען אויך אָנטייל גענומען פּויערטעס. ערשט די אָנגעקומענע פּאָליצײַ האָט די מלחמה אײַנגעשטילט. אויפ'ן פעלד זע-נען געבליבען 2 דערהרג'עטע פון פּאַ-טשיקאָוו, דער 22-יעהריגער יאַן לוטשאַ און דער 33-יעהריגער מיכאל אָפּאַס און בערך 20 פערוואונדעטע. אויסער דעם זענען דערהרג'עט געוואָרען 9 פערד. עטליכע „מלחמה-העלדען" זענען אַרעס-טירט געוואָרען.

—:§:—

שטאָט-טעאַטער ציגעל-גאַס 27

יידיש דראַמאַטיש טעאַטער אין פּוילען

ווילנער טרופּע

XVII יאָר. דיר. מזאה.

הײַנט מאָנטאָג 9 אָוונט

פּרנסה

מוזיקאַלישע קאָמעדיע אין 3 אַקטען מיט מוזיק, טענץ פון ח. גאָטעספעלד

לייכטזיניגער מאָטאָציקליסט פליהט ווי אַ טײַוועל איבער פּיעטריקאָווער-גאַס און פערוואונדעט שווער אַ יודישע פרוי

(§) געכטען איז אויף פּעטריקאָווער 107 איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַ מאָטאָציקל די 54-יעהריגע פרוי רחל זינגער פון זגערזשער גאַס 24. בײַ דער אונגליקליכער פרוי זענען צובראָכען גע-וואָרען 2 ריפּען. אויסער דעם האָט זי בעקומען אַ וואונד אין קאָפּ. די פער-וואונדעטע איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל.

נאָכ'ן פאַרפאַל האָט דער מאָטאָ-ציקליסט גענומען גיכער פאָהרען און איז נעלם געוואָרען.

עדות פון פאַרפאַל האָבען אָבער פער-נאָטירט דעם נומער פון מאָטאָציקל 146292 און העריבער וועט מען דעם ווילדען פאָהרער זיכער באַלד כאַפּען און אַנלערנען, ער זאָל וויסען, אַז פּעטרי-קאָווער גאַס איז נישט קײַן געיעג-פעלד.

פון לעגיאָן א. נ. פון פּולק. בערעק יאָסעלעוויטש

דינסטאָג, דעם 16 ר. ח. הויבט אָן דער לעגיאָן א. נ. פון פּולק. בערעק יאָסעלעוויטש זײַן דריטע ווערבירונגס-פּאַזע, וועלכע וועט דויערן ביז דעם 5 סעפּטעמבער. עס ווערען אָנגענומען יונ-געלײַט פון 16 יאָהר אָן. די קאַנדידאַטען דאַרפען מיטברענגען זײַערע פערזענלי-כע דאָקומענטען. די ווערבירונג קומט פאָר אין דער קאַנצעלאַריע פון לעגיאָן (אַלעע קאָשטשושקי 21) אין די אָוונט-שעה'ן פון 8—10, חוץ פרייטאָג.

מיט אַ טאָפּ הייסע יויך איז מכבד איין שכנ'טע די צווייטע

(ב) בעת אַ קריגערײַ מיט דער שכנ-טע איז אָפּגעגאָסען געוואָרען מיט אַ טאָפּ הייסע יויך די פרוי יאַדוויגאַ שווירטשענסקא פון שאָפען גאַס 4.

אַ בעזוך בײַ דע וואַלערא'ן

(ענדע פון זייט 3)

ריקא איז געשטאָרבען זײַן מוטער, אין דובלין איז מען איהם דערגאַנגען די יאָהר אין פּאַרלאַמענט, און אין לאָנ-דאָן האָט לאָיד דזשאָרדזש געזאָגט, אַז ער ווייסט, וואָס פאַר אַ דיפּלאָמאַט דע-וואַלערא איז, ער האָט מיט איהם גע-האַט צו טון — און אַלע אין פּאַרלאַ-מענט האָבען געלאַכט.

זײַער נישט געלעכטער, נישט דער טויט קאָנען אָפּשרעקען דע וואַלערא'ן.

און זײַן וועלט-אַנשויאונג איז אַזאַ:

אירלאַנד איז אַ בעזונדער פאָלק, מיט אַ בעזונדער שפּראַך, מיט אַ בע-זונדערע קולטור, ווי די ענגלישע. האָ-בען מיט אַ יאָהר אַכט הונדערט צוריק גענומען קומען ענגלענדער און פער-כאַפּט דאָס לאַנד: פערכאַפּט די מלוכה, דעם באָדען, דעם גוף מיט דער נשמה.

איצט איז געקומען אַן עק. אירלאַנד וויל זײַן פריי און אין גאַנצען פריי.

אָהן שבועה'ס פון געטרייזשאַפט צום ענגלישען קעניג, אָהן צינזען צו די ענגלישע לאָרדען, פאַר'ן אָפּגעבען צו-ריק זײַער לאַנד צום אירלענדישען פאָלק.

ער וויל פריי מאַכען דעם אירלענ-דישען גוף מיט דער נשמה פון ענג-לאַנד'ס יאָך. איז די נשמה לאָזט זיך נאָך ווי עס איז בעפרייען, אָבער מיט'ן גוף איז שווער, דער גוף ווייסט נאָך אַ טאָפּ לינזען.

—§—

די שעהנע דײַטשע שפּיאָנקע אין אָדעס

2) (דערציילט פון אַ געוועזענעם שעף פון רוסישען קאָנטר-שפּיאָנאַזש)

עלעאָנאָרא, די שעהנע שפּיאָנקע פון אָדעס

באַלד אין די ערשטע חדשים פון דער גרויסער וועלט מלחמה האָבען מיר געוואוסט אונזער אויפמערקזאַמ-קײַט אויף רומעניען, וויסענדיג, אַז דאָרט געפינט זיך דער הויפּט-צענטער פון מלחמה-שפּיאָנאַזש, פון וואַנען עס גיען זיך די געהיימע פעדים אין יעדען לאַנד בעזונדער.

אין בוקאַרעשט האָבען געאַרבעט די געהיים-אַגענטען כמעט פון אַלע קריג פירנדיגע מלוכות. רומעניען איז נאָך דאַן געווען אַ נייטראַלע מלוכה און אונטער'ן צודעק פון נייטראַליטעט האָבען זיך דאָרט געהאַט פערקליבען אַלע שפּיאָנען, פּראָוואָקאַטאָרען און פּאָליטישע שאַנטאַזשיסטען פון דער וועלט.

די רוסישע קאָנטרשפּיאָנאַזש-אַגענ-טען פלעגען אָפט צושיקען אינפאָרמאַ-טיווע ידיעות, אַז דאָרט, אין בוקאַ-רעשט, זיצען די הויפּט-אָנפירער מיט'ן קריגס שפּיאָנאַזש און אויסלאַנד און אַז דאָרט האָבען מיר די אויגען צו זוכען די הויפּט-קוועלע פון שפּיאָנאַזש געגען רוסלאַנד. איך האָב בעקומען אַ פער-אָרדנונג אַרויסצופאָרען קיין בוקאַרעשט און, דערהאַלטענדיג ברייטע פולמאַכ-טען, ביז איך אָהין אַרויסגעפאָרען, דערציילט ווייטער דער שעף פון דעם קאָנטרשפּיאָנאַזש. פּאָלקאָווניק אוסטי-נאָוו.

אונזערע געהיים-אַגענטען האָבען געהאַט אינפאָרמירט, אַז קורץ פאַר'ן אויסברוך פון דער מלחמה איז קיין אָדעס אַרויסגעקומען פון קאָנסטאַנטי-נאָפּאָל די גריכישע בירגערין. די יונגע שעהנייט עלעאָנאָרא.

עלעאָנאָרא'ס מוטער האָט אין קאָנ-סטאַנטינאָפּאָל געהאַלטען אַ צוזאַמענ-קומפּלאַץ פאַר דער גאָלדענער יוגענט און פאַר דער קאָנסטאַנטינאָפּאָלער אַריס-טאָקראַטיע.

שוין באַלד פון די ערשטע טעג נאָך איהר אָנקומען אין אָדעס האָט די יונגע און שיינע עלעאָנאָרא איבער-ראַשט די אָדעסער לעבע-וועלט מיט איהר אויסערגעוועהנליכער שענקייט און מיט איהר ברייטען שטייגער לעבען.

עלעאָנאָרא האָט זיך בעוויזען אין איהר פּראַכטפולער גלאַנץ אויף אַלע בעלער, געזעלשאַפטליכע פעראַנשטאַל-טונגען, מאַסקאַראַדען און האָט אומע-טום געהאַט אַ רוישענדען ערפאָלג.

עטוואָס שפּעטער האָט לעאָנאָרא געעפענט אַן אייגענעם סאַלאָן, וואו עס פלעגט זיך צונויפקומען די געלט-אַריסטאָקראַטיע און די לעבע-יונגען פון די שטאַב-אָפיצירען, דאָרט, ביי איהר אין סאַלאָן. זענען געווען אָפּ-טע הולאַקעס און טענץ און ווין האָט זיך דאָרט געגאָסען טייכענווייז.

באַלד האָט עלעאָנאָרא זיך איינגע-שאַפט אַן אייגענעם לוקסוס-אויטאָ און אַ סאַך פערעהרער און ליבהאָבער. זי האָט אַרום זיך געזאַמעלט דאָס סאַמע פערשווענדערישע גאָלדענע יוגענט, וועלכע האָט געהאַט אַ ברייטע בע-קאַנטשאַפט צווישען די שטאַב-אַריסטאָ-קראַטען פון רוסישען מיליטער.

די געהיימע קאָנטרשפּיאָנאַזש-אַגענ-טור האָט אין יענער צייט שוין פעסט-געשטעלט, אַז עלעאָנאָרא האָט אַרום זיך אַ גרופּע פון פערדעכטיגע פּער-שוינען—גרעקען, וועלכע בעזוכען איהר אין די טונקעלע אָוונטען און וועלכע האָבען נישט קיין שום שייכות צו דער אַריסטאָקראַטישער געזעלשאַפט, וועלכע רינגעלט איהר אַרום.

אָפטמאָל פלעגט עלעאָנאָרא אַרויס-פאָהרען פון אָדעס אויף איינציגע טעג. איהרע פערעהרער האָבען געוואוסט, אַז דאָס פאָהרט זי זעהן זיך מיט איהרע עלטערן, אָדער מיט איהרע נאָענטע קרובים אין קישינעוו. אָפטמאָל פלעגט עלעאָנאָרא אָפּפאָרען אויף אַ לענגערע צייט.

אונזער קאָנטרשפּיאָנאַזש - אַגענטור האָט דאָס פעסטגעשטעלט, אַז אין גאָר אַ קורצער צייט האָט עלעאָנאָרא 3 מאָל בעזוכט רומעניען. די דאָזיגע אינפאָרמאַציעס האָבען אונז צוגעשיקט די געהיים-אַגענטען פון רעני און אונגעני.

עס איז אויך געוואָרען אויפגעקלערט, וואָס יעדעס מאָל פלעגט עלעאָנאָרא אַרויספאָרען דורך איין גרענעץ פונקט און פלעגט זיך צוריקקעהרען דורך אַ צווייטען. אונזער אַגענטור האָט אָנגעהויבען איהר נאָכצושפּירען און היטען איהרע טריט סאַמע בוקאַרעשט.

אין יענער צייט איז מיר אויסגע-פאַלען זעהר אַ שווערע אויפגאַבע האָבענדיג גענויע אַגענטור-ידיעות וועגען עלעאָנאָרא'ס שטייגער לעבען און אויך ווײַזען די פערדעכטיגע פּאַרשוי-נען, מיט וועלכע זי שטעהט אין פער-בינדונג. האָב איך בעדאַרפט אָנקניפּען מיט איהר פּערזענליכע בעקאַנטשאַפט און אויסקלויבען אַ פּאַסיגען מאָמענט צו פּאַקען איהר ביי איהר שפּיאָנאַזש-אַרבעט, אַנוואַרפען אויף איהר אַ מורא און איהר צווינגען אַרויסצוגעבען אַלע שפּיאָנאַזש-געהיימנישען און אויך איה-רע מיטהעלפער.

קודם כל האָב איך בעדאַרפט זיך הי-טען, איך זאָל אַליין נישט אַריינפאַ-לען אויפ'ן אויג פון די שפּיאָנען, וואָס האָבען איהר אַרומגערינגעלט, און זאָל נישט דורכפאַלען, נאָך איידער איך הויב אָן צו טון מיין אַרבעט.

איך בין אָנגעקומען קיין בוקאַ-רעשט אויף אַ פרעמדען פּאַס, אין ציווילע קליידונג און בין פאַרפאָהרען צו איינעם פון די רוסישע אויסשפּיר-אַגענטען, וועלכער האָט געוואוינט אויף אַ קליינער גאַס און צענטער פון שטאָט. יעדען טאָג פלעג איך זיך טרעפען מיט די רוסישע אויסשפּיר-אַגענטען, יעדען מאָל און אַ בעזונדער גאַס און אין קאָנספּירטיווע טרעפ-פונקטען.

ביים טרעפען זיך מיט מיינע מענ-שען פלעג איך מאַרקירען צו מאַכען אומוועגען און דורך זייטיגע געסלעך פלעג איך אַוועקגען צו די אָפּגערעדטע ערטער. טיילמאָל. פלעג איך זיך אַריינזעצען אין אַ קאַרעטע, פלעג אָפּ-פאָהרען אַ שטיקל וועג און, אויסשטייגנ-דיג פון דער קאַרעטע, בין איך אַוועק דורך אומוועגען צו די קאָנספּיראַטיווע דירות.

ביי טאָג, געהענדיג עסען און אַ רעס-טאָראַן, פלעג איך שטענדיג אַריינגעהן דורך איין טיר און אַרויסגעהן דורך אַ צווייטער. פאָרנדיג מיט'ן טראַמוויי פלעג איך אַרונטערשפּרינגען און מיט'ן גאַנג און פלעג זיך איבערזעצען און אַ צווייטען וואַגאָן. מיט איין וואָרט, איך האָב כסדר זיך געהיט, נישט אַריינצו-פאַלען אין די אויגען פון שפּיאָנען, מיט וועלכע בוקאַרעשט איז געווען איבערפולט, ווייסענדיג, אַז אויב איך פאַל דורך. איז מיין גאַנצע אַרבייט אַרויסגעוואָרפען.

ווען איך האָב שוין געהאַט צונויפ-געזאַמעלט גענוג מאַטעריאַל מיט דער הילף פון מיינע אויסשפּיר-אַגענטען, האָב איך אַרונטערגעוואָרפען מיינע ציווילע קליידונג, האָב אָנגעטון אַ מי-ליטערישען מונדיר און האָב זיך איינ-געמאָלדען אין איינעם פון די בעסטע האָטעלען פון בוקאַרעשט.

זינט יענעם טאָג האָב איך אָנגעה-הויבען זוכען אַ געלעגנהייט צו שליסען פערזענליכע בעקאַנטשאַפט מיט דער שיינער עלעאָנאָרא און אַזאַ געלעגנ-הייט האָט זיך מיר באַלד געמאַכט.

(ראָס הײַנטיגע סוטוּ)

גרויסע גנבה אין צענטער שטאָט

און ווידער אַמאָל אין הויז אויף אַלעע 1 מאַי 9

(§) נישט קוקענדיג אויף אַלע וואָרנונגען, וועלכע מענישען אַזוי אָינפּאָרפּיטיג, אַז אַרויספּאָהרענדיג אויף זומער-וואוינונג, לאָזען זיי איבער די וואוינונגען אין שטאָט כמעט אויף הפקר געלאַזען. האָבען מיר געמאָלדען וועגען אַ גרויסע גנבה אויף אַלעע 1 מאַי 9, וואו גנבים האָבען אויסגעלעדיגט די וואוינונג פון גח שאַפּירא און היינט האָבען מיר שוין צו פאַרמעלדען אַ צווייטע גנבה אין זעלבען הויז, וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען מיט אַ מאָג שפּעטער ביי אברהם יצחק פראַנקעל.

פראַנקעל איז מיט דער גאַנצער פאַמיליע מיט עטליכע וואָכען צוריק אַרויסגעפאָהרען קיין „שניאַוואַ" אָנלעגענדיג אויף דער טיר פון שטוב אַ פרעגעל מיט 2 גרויסע שלעסער און זעגענדיג זיכער אַז מען וועט די שטוב נישט ריהרען.

היות ווי דאָס ווערטער האָט אין די לעצטע טעג זיך אָפּגעשלאָגען אָפּגעקיהלט און די לעטניקעס לאָזען אַ ציטער, איז פראַנקעל נעכטען געקומען קיין לאָדז ברענגען פאַר זיין הויל וואַרימע וועש.

צוקומענדיג צו דער טיר האָט פראַנקעל אין שרעק דערזעהן, אַז די שלעסער זענען אָראָפּגעריסען און די טירען זענען בלויז צוגעלעהנט. ער האָט גע-מאַכט אַ געוואַלד. עס זענען זיך צו-זאַמענגעלאָפען שכנים און צוזאַמען מיט'ן סטרוזש איז מען אַריין אין וואוינונג.

דאָ האָט פראַנקעל דערזעהן אַ חורבן אַז עס איז איהם, לא עלינו, פינסטער געוואָרען פאַר די אויגען.

די שענק זענען געווען אויפגעבראָכען די שופלאָדען אויסגעריסען — אויף דער פּאָדלאָגע זענען געווען צעוואָרפען שמיק פער וועש און מלבושים, וועלכע די גנבים האָט זיך נישט געלוינט צו שלע-פען. קיין זאַך איז נישט געווען אויפ'ן אָרט. מיט איין וואָרט, עס האָט אויס-געזעהן ווי נאָך אַ פּאָגראָם.

פראַנקעל האָט געמאָלדען וועגען דער גנבה דער פּאָליציי, דעם שאָדען רע-כענט ער אויף 10 טויזענד זל..

די פּאָליציי האָט זיך ענערגיש גע-נומען זוכען די גנבים.

גאָרן-זאַפּאַסען זיך פערקלענערט

(§) לויט אַ באַריכט פון באַראָזער פון באַנקעל און גאָרן-פראַדוקטען אין לאַנד, האָט דער פאַנגען וואַקסט ביי די פּרוֹבע. וואָס געהערען צום קאָרטעל, צום 1 אויגוסט בעטראָגען 573,324 קילאָ אין מערקויות און 267,960 אין די וועבערייען. אַרום אין אַרום האָט אין די סקלאַדען זיך געפונען 1 מיליאָן 240,934 קילאָ.

אַ פערגלייך מיט די זאַפּאַסען פון 1 יולי ווייזען די גאָרן-זאַפּאַסען אויף פאַבריקען זיך פערקלענערט מיט 71,023 קילאָ אין די זאַפּאַסען אין די וועבערייען — מיט 21,71 קילאָ.

אַרום און אַרום האָט גאָרן אויפ'ן לאַגער כאָטש זיך פאַר דער דערמאָנ-טער צייט פערקלענערט מיט 9,307 קילאָ.

קעשענע-גנב געכאַפּט ביי דער הוגד

(§) שבת איז אין פּרוגרע פון עלעק-טראָניש אַרעסטירט געוואָרען דער קעשענע גנב אַלימלך ניימער פון הילי-סקי 4, בעת ער האָט אַרויסגעצויגען אַ פּאָרטמאָנע מיט געלד ביי ערווין זאָמער פון אַבראַמאָוויטשקי נאָס 34.

יאַדינע, סובלימאַט, זאַלץ-זוי ר

4 אַרבייטסלאָזע מאַכען אַ סוף צו זייער לעבען

(ג) אין טויער פון הויז אויף קאַמיענגאַ 7 האָט זיך פערסמט מיט יאָדינע דער 22 יעהריגער דוד פרידמאַן פון פיל-סודסקי גאַס 11. פּאָגאָטאָוויע האָט איט ערטיילט הילף. — אויף קאָפּערניק גאַס 49 האָט זיך פערסמט מיט סובלימאַט די 35 יעהריגע פרוי האַלינאַ פּיעק-אַרסקי. פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגע-פיהרט אין שפּיטאָל. די סיבה פון זעלבסטמאָרד — פאַמיליען קריגערייען.

— אויף דאָמבראָווסקאַ 42 האָט זיך פערסמט די 42 יעהריגע אַננאַ שטשיגעלסקאַ. פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל די סיבה — אַרבייטסלאָזיגקייט.

אויף זשעלאַזנאַ 16 האָט זיך אויפ-געשניטען די אָדערן פון די הענד איגנאַצי וואַלטשאַק 36 יאָהר אַלט. פּאָ-גאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

==§==

פאָרזיכטיג מיט שוואָמען!

אין שייכות דערמיט, וואָס די רע-געהנטערט זיך דער שוואָמען-סעזאָן, דערמאָנט די געזונדהייטס-אָפּטיילונג בײַם מאַגיסטראַט, אַז עס איז פאַראַן אַ מין שוואָמען פון אַ אויסערגעוועהנליכער העל ברוינענעם קאָליר, אָבער אינווייני זענען זיי שוואַרץ. די דאָזיגע שוואָמען וואַקסען פיל אין פוילען און זענען בפירוש שעדליך פאַר'ן געזונט. עס איז גענוג אויפצועסען צוויי שוואָמען און מען פערגיפטעט ווערען. אין פויליש רופט מען די שוואָמען „טרופלים".

היות עס איז פאַראַן אַ אמונה-טפלה ניש, אַז ווען מען פרובט אַ שוואָם מיט אַ זילבערן לעפעל אָדער מיט אַ ציבעלע, איבערצייגט מען זיך, צי זי איז נישט גיפטיג, ווייל אין אַזאַ פאַל ווערט דאָס זילבער שוואַרץ, ווייזט די געזונד-הייטס-אָפּטיילונג אָן, אַז דאָס איז אַ הוילע אומגערעכטניש און מען קען דעם-מיט נישט זיכער זיין.

—ג"ג—

באַנדיטען-אָנפאַל

אין אַזאָרקאָוו

אַזאָרקאָוו (טעלעפאָניש) אַ פער-מאַסקירטער באַנדיט האָט נעכטען אויס-געפיהרט אַ דרייסטען רויב-אָנפאַל אין דער וואוינונג פון פרוי וויקטאָריאַ פיליפּיאַק.

ווען פרוי פיליפּיאַק איז אַרום 7 פריה געקומען פון דער קירך איז פון אַ בע-העלטעניש אין שטוב אַרויסגעשפּרונגען אַ באַנדיט, וואָס האָט איהר פערשטאָפּט דאָס מויל, אַנידערגעוואָרפען אויפ'ן בעט און געהייסען זיך געבען געלד, דרא-הענדיג איהר מיט'ן טויט. די טעראָרי-זירטע פרוי האָט איהם געגעבען 140 דאָלאַר. דאן האָט דער באַנדיט איהר דערלאַנגט מיט'ן העגטעל פון מעסער אַ זעץ איבער'ן קאָפּ, פון וואָס זי האָט פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין און ער איז אַנטלאָפען. פּאָליציי האָט אונטער-גענומען אַ גרינג אויפ'ן באַנדיט.

עופות-גנב אַרעסטירט

(§) נעכטען בײַנאַכט האָט מען בעג-נב'עט דאָס עופות-געשעפט פון ישעיה [illegible] אויף קילינסקי 65. דער גנב פעלי[illegible] קאַטשמאַרעק פון שענקע-וויטש נאָס 7, איז אײַנגעזעצט געוואָרען אין אַרעסט.

קאָפּ צי שלאָס?..

ווי מען זאָל נישט ענטלויפען פאַלט מען אַריין

(§) די פּאָליציי רופט'ס לעצטענס אָהן רחבות אַלערליי קאָרטען-שפּילער און האָמים פאַקוסניקעס, וואָס נעמען אַוועק גרויס געלד ביי נאַאיווע לײַט.

פרעטאָ: האָט זיך ווידער בעוויזען אַזאַ חבר-מאַן אויפ'ן גרינעם מאַרק, וואו ער האָט זיך אויסגעשטעלט אַ טיש און אָנגעהויבען דאָס שפּיל „אַ פּאַ צי נײַן?" און ער האָט שוין ביי עטליכע פויערים געהאַט אויסגעלעדיגט די קע-שענעס אין געזעהן. אַז זיי נעמען זוכען אַ פּאָליציאַנט, האָט ער דאָס טישעל מיט דער הילף פון זיינע „פּשיאַטשע-לעס" גיך פערזאַמעלט און אַליין איז ער נעלם געוואָרען.

די העסטע לאָדעס בייליג און גוט בעקומט מען אין דער צוקערניע „אדלאַ" פּיעטרקאָווער 17, טעל. 247-22 אַפּאַרציע מיט וואַפּלעס 40 גראָשען

זעלבסטמאָרד פון אַ אַרבייטסלאָזע

(§) נעכטען האָט זיך פערסמ'ט אין וואוינונג פון איהרע עלטערן די 22-יעהריגע קאָנסטאַנציאַ מאַטושעווסקאַ. פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל. די סבה פון זעלבסטמאָרד — אַרבייטסלאָזיגקייט.

טעאַטער „סקאַלאַ"

שרודמיעסקאַ 15, טעל. 232-33.

קינסטלערישער אַנסאַמבל

פון ווילנער און וואַרשאַווער אַרטיסטען

אונטער דער קינסטל. לייטונג פון מאַרק אַרנשטיין

היינט מאָנטאָג ד. 8-טען אויגוסט 9 אָווענד צום 5. מאָל צום ערשטען מאָל אויף דער יודישער בינע

„קיטעז"

ה. לייוויק'ס גרויסע ווערק אין 3 אַקטען רעזשי: ח. בוזגאַן

I אַקט: קאַטאָרגע רעזשים און דאָס אַנטלויפען פון תפיסה.

II „ הונגער-שטרייק און אויסברוך פון רעוואָלוציע.

III „ ברידער-קאַמף און די נקמה פון צאַר'ס דינער.

סיבירער און קאַטאָרגע-לידער

ספּעציעלע תפיסה-דעקאָראַציע און קאָסטיומירונג

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ".

אַכטונג! אַרבעטער-אָרגאַניזאַציעס, געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען קענען זיך ווענדען טעגליך פון 11 ביז 1 אין קאַנצע-לאַריע וועגען פאָרשטעלונגען און הנחות פאַר זייערע מיטגלידער.

די דירעקציע.

געכאַפּט אַ באַנדע גנבים

ביים איינבראָך אין אַ וואוינונג

דורכגעהענדיג אויף פּשעז-זשעלנאַ גאַס האָט אַ פּאָליציי-פּאַטרול בעמערקט ווי 3 פּאַרשוין פרובען מיט דער הילף פון אַ צולעג-לייטער זיך אַריבערקריגען אויפ'ן באַלקאָן פון 1 שטאָק אויף פּשעג דזעלניאַנאַ 12.

בעת די גנבים האָבען שוין געהאַט אַרויסגעשניטען די שויבען פון דער באַל קאָן-טיר פון מעאַפּיל רוזאַל'ס וואוינונג, איז דער פּאָליציי-פּאַטרול צוגעגאַנגען מיט אויסגעשטרעקטע רעוואָלווערן און געצוואונגען אַלע זיך איבערצוגעבען. אין זיינערע הענט. די אַרעסטירטע גנבים הייסען: יוזעף סאַוויצקי, וואַצלאַוו ראָזבעצקי און טאַדעאוש גלאָוואַצקי.

אַלע דריי וואוינען אויף פּשעגרזשעל-ניאַנאַ גאַס 17.

בײַ די אַרעסטירטע גנבים האָט מען געפונען אַלערליי אײַנברוך-מכשירים. די אויספאָרשונג האָט בעוויזען, אַז די באַנ-דע האָט געוואָלט דורכפיהרען די גנבה בײַ רוזאַלפ'ן, דערוויסענדיג זיך, אַז ער איז דערמיט געפאָהרען מאָג אַרויסגעפאָהרען אויף אַ זומער-וואוינונג.

אַ יונג'ס גרויס-שטעטישע „אַנ־ונג"...

צווינגט זיין כלה צו זנות

(§) מיט עטליכע יאָהר צוריק איז אַנטלאָפען פון איהר עלטערנ'ס הויז די 17-יעהריגע משעסלאַוואַ אורבאַנסקאַ, כדי צוזאַמען צו קענען וואוינען מיט איהר חתן ראָמאַן ליקאַרסקי פון שער-לעצקאַ גאַס 14.

צוערשט האָט דער חתן דנן אויפגע-געסען דעם נדן, וואָס די כלה האָט איהם אַריינגעבראַכט, דערנאָך האָט ער פערקויפט אַלץ פון שטוב און ווען ער האָט שוין נישט געהאַט קיין אַנדערע חפצים צו פערקויפען האָט ער גענומען פערקויפען די כלה...

מיט געפעלשטע פּאַפּירען, מיט דראָ-הונגען און בלאָנקענע מעסערס האָט ער די אומגליקליכע געצוואונגען זיך איבערצוגעבען זיינע חברים און דערנאָך האָט ער גענומען ברענגען צו איהר געסט שוין טאָג טעגליך.

נעכטען איז דאָס מיידעל בײַ דער אומגליקליכער שוין פיל געוואָרען און אויסגעצעהנדיג די געלעגענהייט, וואָס דאָס מאַנדל איז נאָך אַ שיכור'ער נאַכט געפאַלען ווי געה'רג'עט, איז זי אַוועק אין פּאָליציי און געמאָלדען וועגען איהר גיהנום. דער מנוול איז אַרעסטירט גע-וואָרען.

גענב'עטע סחורה

(א) אויף פּיעטריקאָווער 16 האָט דער סטרוזש פון הויז נעכטען געפונען בעהעלטען אין קוימען 14 שטיק מאַנופאַקטור-סחורה וואָס גנבים האָבען ווייט אויס זיך נעהאָט אָנגעגנבייט אַרויסטראָגען. די סחורה איז איבער-געגעבען אין אויספאָרש-אַמט און די אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

אַ שונא פון פּאָליציי...

אַ שכור'ער וואַנטוריסט בע-פאַלט אַ פּאָליציאַנט אין גאַס

(§) ווען דער פּאָליציאַנט פון 6. קאָ-מיסאַריאַט יאַן ריליניטשיק איז נעכטען אַדורכגעגאַנגען פון דינסט, איז ער אויף פּשעיאַזד 47 פערשעפעט געוואָרען פון אַ שכור, וואָס האָט איהם צוערשט דערלאַנגט אַ באַקם מיט'ן קאָפּ אין בויך אַריין און דערנאָך איהם אומגעוואָרפען און גענומען קאַפען מיט די פיס, שרייע-ענדיג העררבײַ: שוין צײַט איהר זאָלט אַ פגירה איינגעמען איהר הינטישע זיהן...

דורכגעהער האָבען וועגען דעם פאַר-פאַל געמאָלדען אין 8. קאָמיסאַריאַט, פון וואַנען עס זענען באַלד אָנגעקומען עטליכע פּאָליציאַנטען. דער שכור'ער וואַנטוריסט האָט זיך נישט דער-שראָקען און גענומען בעפאַלען זיי מיט זיין שטעקען. אָבער נאָך אַ קורצער „מלחמה" איז ער ענטוואָפענט געוואָרען און מען האָט איהם אָפּגעפיהרט אין חד-נדיא. דער שונא פון דער פּאָליציי האָט זיך אַרויסגעוויזן אַלס קאַזימיערוש קוניץ פון וואַרנאַ 19.

זונטאָג'דיגע אָנפאַלען

(א) אויף 11 ליסטאָפּאַד גאַס 152 האָט בעקומען קלעפּ דער 35 יעהריגער פראַנציסעק באָדובע.

אויף לאַגעווניצקאַ 59 איז דער 49 יעהריגער הענריק שייקאָווסקי אין אַ שיכורן צושטאַנד געפאַלען און זיך צו-האַקט דעם קאָפּ.

אויף ראַדוואַנסקאַ 53 איז צושטאָכן געוואָרען מיט אַ מעסער דער 25 יעה-ריגער וולאָדיסלאַוו סטאַלאַרעק. פּאָגאָ-טאָוויע האָט אַלעמען ערטיילט הילף. די אָנפאַלער ווערען געזוכט דורך פּאָליציי.

אַ סובלאָקאַטאָר דאַרף בעזונדער אַריינטראָגען דעם ראַדיאָ-אָפּצאָהל

די קאָנטראָלערן פון ראַדיאָ האָבען לעצטענס געמאַכט פיעל פּראָטאָקאָלען אין וואוינונגען וואו עס האָט זיך געפונען אַ ראַדיאָ-צוגאָב פונקט. ד. ה. אַז פון דער וואוינונג, וואו עס גע-פינט זיך אַ לעגאַליזירטער ראַדיאָ-אַפּאַראַט ווערט געצויגן אין אַנ'אַנדער זעלבסטשטענדיגען וואוינונג אַ צו-גאַב-הילכער אָדער הער-טרייבעל. פאַר וועלכען מען האָט נישט ערייגעטראָגען קיין בעזונדערן ראַדיאָ-אָבצאָהל אַלס אַ בעזונדער לאָקאַל ווער, למשל, בעצייכענט דאָס צימער פון אַ סובלאָקאַטאָר פון דעם איז געדרונגען, אַז די וואוינונג פון אַ סובלאָקאַטאָר, אויב ער הערט ראַדיאָ, מוז אויך רעגיסטרירט ווערען אין פּאָסט-אַמט און דער סובלאָקאַטאָר דאַרף אַריינטראָגען דעם נאָרמאַלען חודש-אָפּצאָהל.

צוזאַמענפאָהר פון דלוכה-בעאַמטע

(§) דעם 14 און 15 ד. ח. וועט אין וואַרשא פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון נידריגערע מלוכה-בעאַמטע. פון לאָדז פאָהרען עטליכע דעלעגאַטען

ראַדיאָ פּראָגראַם

מאָנטאָג 8 אויגוסט

לאָדז, (233.8) 11.58 שעה צייכען, 12.05 טאָג-פּראָגראַם, 12.10 איבערזיכט, 12.40 וועטער-בעריכט, 12.45 פּליטען, 4.35 קאָמוניקאַט פון צענטר. הידראָ-גראַפישען ביוראָ פאַר שיפער און פישער, 4.40 שמועס און דער פּראַנ-צויזישע שפּראַך, 5.— סימפאָנישען-אָרקעסטער, 6.— פּראָגראַם. 6.20 לייכטע און טאַנץ-מוזיק פון הויז „גאַסטראָנאָמ-יאַ" אין וואַרשאַ, 7.15 פערשידענס, 7.35 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל, 7.45 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג אין טעאַטער רעפּערטואַר, 8.— אָפּערע פון פּליטען „דער באַרבירער פון סעווילע", 10.15 קאָמוניקאַט פון דער מיליטערישער וועטער סטאַציע פאַר פליה-ווערזען, 10.40 ספּאָרט ידיעות 10.50 צר. פון קראָקאָ, 10.55 טאַנץ-מוזיק פון דאַנציג „אדריא" אין וואַרשאַ.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

פּעטראַנד מרופּע פון א.א.פּ. אין פּוילען. אָפּירונג א. בעזמאַן.

היינט מאָנטאָג 9 אָווענד גרויסע פאָלקס-פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען!

גאַסט-שפּילען פון בעליבטער אָפּערעטען-שוישפּילערין

מרים קאַראַלאָווא

פּרייזען פון 50 גר. ביז 1.60

2 פאָרשטעלונגען פאַר איין בילעט 2

1) מרים קאַראַלאָוואַ'ס סוקצעס זאָלאָטאַרעווסקי'ס אַמעריק. שלאַגער

„אַהן אַ מאַמע"

אין 3 אַקטען רעזשי קאַמבאַראָוו.

2) „דאָס שענסטע דאָס בעסטע" קאָנצערט-אָפּטיילונג אין 5 טיילען: 1) מרים קאַראַלאָוואַ — „אלי, אלי למה עזבתני", 2) קאַמבאַראָוו — האַרמאָניע-סימפאָניע. 3) קאַראַלאָוואַ-טעפּנער — הישפּאַנישע טאַנגאָ, 4) קאַראַלאָוואַ-קאַמבאַראָוו-טעפּנער — ציגיינער ראָמאַנסען מיט'ן גאַנצען אַנסאַמבל, 5) פינאַל. קאָנפעראַנסיע טעפּנער.

אין די נאָהענטסטע טעג קומט די שענסטע סענסאַציאָנעלע פּרעמיערע מיט מרים קאַראַלאָוואַ. פּרטים מאָרגען.

ליבע און קייטען

גרויסער סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דער נאָהנטער פערגאַנגענהייט

(49-טע פאָרטזעצונג)

איך וועל אַרויסראַטעווען דיין געליבטען, ווייל פאַר גוטע מענשען טו איך בלויז גוטס.

זיין פאָטער איז אַ נידערטרעכטיגער פּערשוין וועמען איך וועל איינצוימען זיינע פערברעכערישע פּלענער. דאָרט וואו ער וועט זיך נישט ריכטען, וועט זיך בעוויזען שטאָהל און די פערדינטע שטראָף וועט איהם נישט אויסמייד-דען.

און איצט, מרים מיידעל, זאָג מיר, צי צי ווייסטו די דעם נאָמען פונ'ם דאָקטאָר אונטער וועמענס אויפזיכט ער האָט אוועקגעגעבען דעם יונגען העלערפעלר. דאָס מוז אויך זיין אַ גרויסער שווינדלער, ווייל נישט וואָלט ער דאָך נישט אָנגענומען דעם אַלטען העלערפעלד'ס פאָר-שלאַג.

— איך האָב אונטערגעהערט דאָס געשפּרעך און איך קען אייך זאָגען, אַז דער דאָקטאָר, וועלכען מ'האָט איבער-געגעבען דעם יונגען מענש, הייסט פאַרבער און האָט זיין אַנשטאַלט בײַ דער עסטרייכישער גרעניץ. האָט איהם אַמאָל געהאַט דעם נאָמען?

— יאָ, וועגען איהם האָב איך נישט וועניג געהאָט — האָט שטאָהל געענטפערט, — מען זאָגט, אַז זיין אַנשטאַלט איז נישט פאַר קיין קראַנקע, נאָר פאַר געזונדע, וועלכע ער דערפיהרט צו משוגעת.

אויב ס'וויל אין וועלכער עס איז פאַמיליע בעזייטי-גען עמיצען, גיט איהם אַוועק אין דאָקטאָר פאַרבער'ס אַנשטאַלט.

ער איז שוין היינט זעהר אַ רייכער מענש און נישט-לאַנג וועט ער זיך אינגאַנצען אויפהערען צו פער-נעמען מיט זיין פּראַקטיק.

— גוט, סטעפאַ, אויב איך וועל האָבען אַ פּרעהליכע ידיעה, וועל איך אַנקלאַפּען אין דיין טיר. נאָר ווייַן נישט, מיט דיין עבין פערנעהם איך זיך; און ווער עס האָט צוטרויען צו שטאָהל'ן, דער וועט נישט דורכפאַלען.

ביי די דאָזיגע ווערטער האָט שטאָהל אַ דרוק געטון סטעפאַנ'ען די האַנד און איז פערשוואונדען צווישען די בוימער.

סטעפאַ איז נאָך לאַנג געשטאַנען נעבען דער שטיי-ערנער אָמאָר סטאַטוע און האָט איבערגעזאָגט חור'ט; „ווער עס האָט צוטרויען צו שטאָהל'ן, דער וועט נישט דורכ-פאַלען".

קאַפּיטעל 20

אַנ'טפּענונג אין דער מויער

שטאָהל האָט זיך נישט טועה געווען, האַבענדיג אַזאַ מיינונג וועגען דאָקטאָר פאַרבער'ס אַנשטאַלט. אַלע איינ-וואוינער פון ביסטרא-טאַל און פון דער גאַנצער אומגע-גענד האָבען אויך אַזוי געטראַכט. אָבער איין זאַך איז געווען פאַר איהם אונפערשטענדליך: פאַרוואָס קאָנטראָ-לירט נישט די פּאָליציי, ווי אַזוי דער דאָזיגער דאָקטאָר בעגעהט זיך מיט זיינע קראַנקע.

ליידער האָבען זיך אין דאָקטאָר פאַרבער'ס אַנשטאַלט פאַר גייסטיג-קראַנקע, נאָר אַב אָרט, וואו מען האָט געפיי-ניגט און אַנגעטון יסורים אומגליקליכע מענשען, וועלכער מ'האָט איהם איבערגעגעבען צו היטען.

די טרומנעס, פון וועלכע שטאָהל האָט דערצעהלט האָט מען אָפט אַרויסגעטראָגען אויפ'ן קליינעם בית-עולם, וואָס האָט זיך געפונען נעבען דער אַנשטאַלט און ערשט דעמאָלט, ווען ער האָט גערוהט אין שטילען קבר, איז דעם קרבן גוט געווען.

די וועכטער, מיסטענטיילס מענשען אָהן אַ האַרץ, האָבען אָהן רחמנות געפּייניגט די אָרימע קראַנקע אויף פערשידענע אופנים. זיי האָבען זיי געלאָזט אויסהונגערן זיי געקאַפּעט מיט די פיס און געשלאָגען וויפיל עס געהט נאָר אַריין, און דער חשוב'ער דאָקטאָר האָט זיי נאָך צו-געהאָלפען און זיך נאָך בעמיהט מיט פערשידענע מיטלען, אינגאַנצען זיי צו בעזײַטיגען פון דער וועלט.

אין העלערפעלד איז געווען אין אַ קליין שטיבעל און שוין דעם זעקסטען טאָג געפינט ער זיך דאָרט. עסען האָט מען איהם דערלאַנגט דורך אַ לאָך אין דער טיר און עס איז געווען אַזוי געשמאַק, אַז יאַן האָט עס מיט עקעל אויפגעגעסען.

אַזוי ווי ער האָט זיך פערהאַלטען רוהיג, האָט מען איהם נישט אָנגעטון קיין משוגעים-העמדעל.

ער האָט זיך אינגיכען איבערצייגט, אַז מיט כח וועט ער פון דאַנען נישט אַרויסקריגען, און אַ מענש, וואָס זאָל איהם העלפען אָדער זאָל געבען צו וויסען אַנדערע מענשען וועגען זיין לאַגע, וועט ער דאָ נישט געפינען.

אָבער דאָס, וואָס מ'קען נישט אויפטון מיט כח, קען מען אויפטון מיט כאַראַקטער, אַזוי האָט יאַן געטראַכט. ער האָט געהאָפט צו געפינען די וועכטער און צו ענט-לויפען.

ביז-איצט האָט ער נאָך נישט בעגעגנט זיך מיט קיין איינעם פון די קראַנקע, אָבער די אונמענשליכע געשרייען און די שרעקליכע קרעכצען, איבערהויפט בײַנאַכט, האָבען איהם איבערצייגט, אַז די דינער טוען אָהן מיטלייד מאַטערן און פּײַניגען די אומגליקליכע.

ער האָט געהערט די האַרצרייסענדע געביטען און גאַנצע נעכט האָט ער נישט געקענט קיין אויג צומאַכען. דערבײַ האָט זיך איהם געדאַכט, אַז מענער, און פרויען זענען געהען אויסגעטימישט אין איין צימער.

זינט ער איז אַהער אָנגעקומען האָט ער דעם דאָקטאָר פאַרבער נישט געזעהן.

דער דאָזיגער דאָקטאָר האָט אפילו נישט געהאַלטען פאַר זיין חוב אונטערצוזוכען, צי דער נייער פּאַציענט איז ווירקליך משוגע. ער האָט אודאי זיכער געוואוסט, אַז גייס-טיג איז ער פולשטענדיג געזונד.

אַזוי זענען דעם אָרימען יאַן פערגאַנגען די שעה'ען און די טעג.

(פאָרזעצונג קומט)

פון ספארט-לעבן

אכטער טאג אויף דער אלימפיאדע

ס'האט זיך פארענדיגט דער פינג־פאנג־קאמף. דאס ערשטע ארט האט פארנומען לינדמאן (שוועדן), הירש (דייטשלאנד) דאס צווייטע. דער באלאק שעדלעצקי האט אין דיסק־ווארפן פארנומען דאס 5 ארט.

עס האבן זיך אויך אנגעהויבן די קאמפן אין שווימען, אין וועלכע עס צייכענען זיך אויס די יאפאנער. אין ערשטען האלב־פינאל האט גע־זיגט ניאסאטי (יאפאן) דער אייראפע אישער מייסטער באראני האט פארנו־מען דאס 4 ארט און איז אפגעפאלן. אין צווייטן האלב־פינאל האט דאס ערשטע ארט פארנומען דער יאפאנער קאראאישי.

אין שטאפעטן־לויף 4×100 מעטער האט געזיגט די אמעריקאנישע שטא־פעטע אין אן אויסגעצייכנטע 40.6 סעקונדן פאר איטאליען און קאנאדע. אין צווייטן האלב־פינאל האט דאס ערשטע ארט פארנומען דייטשלאנד 41,2 סעקונדן פאר יאפאן און ענגלאנד.

די הויפט-העלדען פון דער אלימפיאדע אין לאס אנדזשעלאס

דער פינער מאטי יערוויע

דער יאפאנישער גאמבו

העלען פרייס

דאס אנקומען אין די אלימפיאדע-שטאט.

מייסטערשאפט-קאמפן פון „ב" קלאס

די לעצטע מייסטערשאפטס־קאמפן אין „א"־קלאס האבן נישט אויפגע־קלערט די לאגע. א שווערן קאמף פיה־רען „ארקאן" און „ב. ט. ס." וועגן איבערבלייבן אין „א"־קלאס. אויך קעמפן וועגן מייסטער־טיטעל „ל. ט. ס. ג." און „ווידזעוו".

„הכח" — „ל.ק.ס." 0:0

ביידע מאנשאפטן זענען ארויסגע־טרעטן מיט רעזערוו־שפילער.

די יודישע מאנשאפט האט איבער־געשטיגן דעם געגנער. דער ריכטער ה' עווערט האט ווייניג רעאגירט אויף דעם ברוטאלן שפיל פון ל. ק. ס. און די לעצטע מינוטן האט ער אויסגעשלאסן 2 שפילער פון ל. ק. ס.

„ווידזעוו" — „סטשעלעץ" 3:0

„ארקאן" — „ל.ט.ס.ג." 2:2

„ווימא" — „פ. מ. צ." 1:1

„צע"-קלאס מייסטערשאפט

„תל־חי" — „שטערן" 2:1 (0:1)

א שעהנעם נצחון האט אפגעהאלטען דער יונגער יודישער ספארט־קלוב „תל־חי", בעזיגענדיג די ארבייטער־מאנשאפט „שטערן", וועלכע פערנעמט דאס ערשטע ארט אין דער גרופע.

ביז צו דער פויזע האט מעהר פון שפיל „שטערן" און שיסט אויך דאס איינציגע טויער.

אין דער צווייטער העלפט גרייפט שארף אן „תל־חי" און דערצילט צוויי טויערן דורך מאטים און שטערנפעלד.

מייסטערשאפטס-קאמפן פון דער „ליגא"

„קראקאוויא" (קראקע) — „לעגיא" (ווארשע) 1:0

„רוך" (קאטאוויץ) — „ל. ק. ס." (לאדז) 3:0

„גארבארניא" (קראקע) — „טשארני" (לעמבערג) 1:2

„ווארטא" (פויזן) — „22 פ. פ." (שעדלעץ) 7:2

שטאפעטן-לויף רודא-פאביאניץ — לאדז

אין צוזאמענהאנג מיט'ן געשטיגן לעגיאנען יום־טוב איז פארגעקומען אונ־טער'ן פראטעקטאראט פון גענ. מאלא־באווסקי א שטאפעטן־לויף פון רודא־פאביאניץ קיין לאדז. אנטייל האבן גע־נומען 10 שטאפעטן. דאס ערשטע ארט האט פארנומען דער ספארט־קלוב „גווער", פאר זיעדנאטשאנע, סטשע־לעץ, ל. ק. ס.

די איינציגע יודישע שטאפעטע פון „הכח" האט פארנומען דאס 9 ארט

שוועריגע שיסער אין לאס אנדזשעלאס

[illegible] פון די פערדעסטונגען

8-טונג!

דאס

לאדזער טאגעבלאט

נעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פרי

ג.ין אלע באהן-קיאסקען

(„Ruch")

היינט און ווייטערע טעג!

פאריזער גייסטער

אין דער הויפט־ראל JOHN GILBERT עס בעטיי־ליגען זיך: Lila Hyams און Lewis Stone

RAKIETA

איינאיינציג קלאנג-קינא אין גארטען

שענקעוויטשא 40, טעל. 141-22

דרוקזאכען

ווערען שנעל און פראמפט אין דער פיינסטער אויס־פיהרונג אויסגעפערטיגט.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפט אין דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקעריי

ע. און מ. האמבורסקי

פיעטריקאווער 16. טעל. 100-47

פאקטאר: מ. ב. ווין

אנשטאט געלד פאר צייטונגען, זיך געווארפען אויפ'ן צייטונגס־פערשפריי־טער מיט די פויסטען

א געוויסער נחים אלי' קריסקא האט זיך גע־ווארפען אויפ'ן צייטונגס־פערשפרייטער פישל פריינד מיט די פויסטען אנשטאט צו בעצאלען פאר די צייטונגען וואס ער איז שולדיג פון פאר פורים אן. ס'ווערן אויך געבעטען אלע צייטונגס־פערקויפער צו זיין פארזיכטיג מיט דעם פערשוין.

א געווערב

מיט 2 שויפענסטער און אויך 3 שטיבען מיט מאגאזינען צוזאמען אפצוגעבען. צו ערפארען רזשגאווסקא 3 ביי שטיינבערג טעלעפ. 136.02.

Dr. HALTRECHT

ספעציאליסט

פאר הויט און געשלעכטס־קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 12.30 ביז 1.30 בייטאג און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע פרייזען

קאלערטע און ווייסע דאמען-וועש

ROBOTA RĘCZNA—האנד־ארבייט

נעמט אן צו שטיקען און נייען מיט אייגענע ווי אויך אנפערטרויטע ווארע ווי Petite-reine Crèpe-de-Chine א.ז.וו. אלעס ל' ב' פאריזער און ווינער זשורנאל. זאוואדזקא 27 בלייוויים.

ספעציאליסטין פיושאמעס-PYJAME

גייסטיגע פערגעניגען אויך הילה אין דער נויט!

ווילט איהר קומען צו אייער געווינשטען ציל? קוועלט אייך אדער ס'דריקט אייך אויפ'ן הארץ? זייט איהר אין א פערלע־גענהייט? ווילט איהר האבען ערפאלג אין אייערע אונטערנעהמונגען? ווילט איהר זיך איבערצייגען ווער ס'איז דער ווירקליכער טרעפער, דאן געהט צום גוט בעקאנטען אין לאדז נאך פון פרידען־צייט דער בע־וואוסטער פיזאנאמיסט און געדאנקן־לעזער א. ליה דער איינציגער וויסענשאפטליכער בעל עצה־טובה, וועלכער האט שוין פיל מענשן פון גרעסטער פערלעגענהייט ארויס־געפירט, ער ווייזט אן דעם וועג ווי אזוי צו קומען צום געווינשטען ציל. דערויף זא־גען עדות אלע גרעסטע וועלט־צייטונגען פון אייראפא און אמעריקא זאגאר הסכמות פון רבנים. משכילים אויך דאקטוירים און פילאזאפען. טעגליך ווערט אנגענומען פון 9 פריה ביז 10 אוונד, אויף נארוטאווי־טשא 3, פראנט 1 שטאק היגיענא וואוינ. 4. שילער ווערן אנגענומען אויסצולערנען מיט זעהר שנעל, מיט א גאראנטיע, טעארעטיש און פראקטיש חכמת היד והפרצוה.

צו די ה"ה גנבים!!!

פאהרענדיג פערגאנגענעם פרייטאג מיט'ן צוג 455 לאדז־אנדזשעיאוו האט מען מיר ארויסגענו־מען א פארטפעל מיט פערשידענע דאקומענטען, וועקסלען, טשעקען און נאטאטקעס וועלכע האבן פאר קיינעם קיין שום ווערט — וויל די געהערי־גע פערזיכערונגס־מיטלען זענען שוין אנגענומען געווארן — בעט איך זעהר דאס אלץ אפצוברענ־גען, דיסקרעציע געזיכערט.

נח אייזענצווייג ביי זאמערפעלד יילינסקעגא 48. טעל. 113-47.

די קאנצעלאריע פון

אינזש. א. רוסאק

געשוואוירענער איבערזעצער אין לאדזער קרייז־געריכט

פיהרט אויס איבערזעצונגען (פראנצויזיש, דייטש, רוסיש, ענגליש, איטאליעניש און יודיש)

אפטיילונג האנדעלס־קארעספאנדענץ | אפטיילונג בוכפיהרונג

בעמ.: די קאנצעלאריע פון אינזש. א. רוסאק געפינט זיך נארוטאוויטש־גאס 47 טעלעפ. 245-08, קוזער צפיצינע און איז טעטיג פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

שלאסעריי־ארבייט פאר וואוינונג געשעפט פאבריק

J. REDER

קאנסטאנטינער 13, (ריג זאכערניא)

פיהרט אויס ביליג

אבאנעמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זלאטעס, אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק. אין אנדערע לענדער 3.25 אנאנסען-פרייז: פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. [illegible]

Drukarnia Ez. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. [illegible]

Odpowiedzialny Red.-wydawca [illegible]